NATO nyt

En fast forankring for både allierede og partnere

Nr. 4
VINTER 1998
UDKOMMER
FIRE GANGE ÅRLIGT

INDHOLD

Nr. 4 Vinter 1998 - 46. årgang

Brev fra generalsekretæren

3 En fast forankring for både allierede og partnere

Algirdas Saudargas

4 Baltisk sikkerhed er europæisk sikkerhed

Simon Lunn

8 NATO's parlamentariske gren bidrager til at fremme Alliancens mål

Ernest Petric

13 Fra Madrid til Washington - Sloveniens ønske om medlemskab

Generalløjtnant Mario da Silva

16 CJTF-konceptet føres ud i livet

Michael Rühle

20 Et nyt syn på NATO's rolle i europæisk sikkerhed

Alberto Bin

24 NATO's bidrag til styrkelse af samarbejdet i Middelhavsområdet

Robert Kennedy

28 Uddannelse af det 21. århundredes ledere – et øjebliksbillede af Marshall-Centret for Sikkerhedsstudier

Oberstløjtnant Rainer Scholl

32 NATO's Træningsgruppe: forøgelse af Alliancens kapacitet

Omslag:
NATO Graphics Studio

Fokus på NATO

12 *NATO opretholder sit pres på Serbien med hensyn til Kosovo*

23 *Ny fast repræsentant for Frankrig*

26 *Ny assisterende generalsekretær for Sikkerhedsinvestering, logistik og civil beredskabsplanlægning*

29 *Ny fast repræsentant for Luxembourg*

30 *Ny fast repræsentant for Island*

33 *Ny fast repræsentant for Tyskland*

35 *NATO-skibe på historisk havnebesøg i St. Petersborg*

Til læserne:

*Index for artikler i **NATO nyt** i 1998 vil blive trykt op i **NATO nyt**, Nr. 1, 1999.*

Redaktør: Keir Bonine
Produktionsassistent: Felicity Breeze

Lay-out: NATO Graphics Studio
Illustrationer: NATO's Fototjeneste
Ansvarlig overfor presseloven:
Troels Frøling,
Den Danske Atlantsammenslutning

Udgives under generalsekretærens myndighed. Hensigten med dette magasin er at bidrage til konstruktiv diskussion om atlantiske spørgsmål
Der for repræsenterer artiklerne ikke nødvendigvis medlemslandenes regeringers eller NATO's synspunkter eller politik.

Alle artikler må gengives efter tilladelse fra redaktøren og på betingelse af, at NATO nyt nævnes.
Signerede artikler må kun gengives med forfatterens navn.

ISSN 0255-3813

NATO nyt offentliggøres på World Wide Web sammen med andre NATO-publikationer på:
HTTP:// www.NATO.INT/.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til:
NATO's kontor for information og presse:
NATO/OTAN
B 1110, Bruxelles, Belgien.
Fax: (+32-2) 707.4579
E-mail: NATODOC@HQ.NATO.INT

NATO nyt, der er gratis, og publikationer på dansk fås hos:

Atlantsammenslutningen:
Ryvangs Allé 1
Postboks 2521
2100 København Ø.
Tlf. 39 27 19 44.

(Alle henvendelser om abonnement, levering etc.).

Publisher: Peter Daniel - NATO, 1110 Brussels, Belgium
Printed in Belgium by Editions Européennes

En fast forankring for både allierede og partnere

Tre forhold har bidraget en udbredt opfattelse af, at vi står hjælpeløse over for begivenheder, vi ikke har kontrol over. Det er den fortsatte ustabilitet på Balkan, de politiske og økonomiske kriser i Rusland og Asien og de ustabile finansmarkeder. For offentligheden og eksperterne ser der ud som om, vores moderne samfund er overvældet af sådanne kræfter, og hver eneste udfordring tolkes som endnu en faktor, der bidrager til et strategisk miljø præget af turbulens og ustabilitet.

Det er helt forkert. Man skal ikke være bange for forandringer, selv om deres konsekvenser ikke altid er velkomne. I stedet for at være ofre for begivenhederne, er vores samfund i stand til at påvirke dem. Det har historien lært os. Vi har nu de instrumenter, som vores forfædre manglede. Frem for alt har vi indset, at sikkerhed er et bredt og dynamisk begreb. Hvis sikkerheden skal vare ved, må vi aktivt bidrage til at fremme den i stedet for blot at værne om den.

Det er den logik, Den Atlantiske Alliance handler efter. Vores politikker og initiativer sigter mod at øve langsigtet indflydelse på udviklingen af euro-atlantisk sikkerhed. Hvert af de følgende initiativer er yderligere skridt i retning af en sikkerhedsarkitektur, hvor udfordringer tages op samlet og i samarbejde.

- *NATO's udvidelsesproces udvisker således gamle skillelinjer og øger tilliden blandt demokratierne øst for os. Den har også været et stærkt incitament for de lande, som ønsker at blive medlemmer, til at fortsætte ad reformvejen og søge at løse problemer i forhold til nabostaterne. Udvidelse er dermed et vigtigt instrument til håndtering af forandringer inden for en samarbejdsbaseret ramme.*
- *NATO's politik til styrkelse af samarbejdet med Rusland er rettet mod at skabe forudsætninger for at varetage fælles interesser såvel som at være en stabilitetspol i tilfælde af kriser. Det er dermed en langsigtet investering til gavn for sikkerheden i hele den euro-atlantiske region.*
- *NATO's stadigt tættere bånd med lande uden for NATO i Partnerskab for Fred og Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd bidrager til at etablere fælles tilgange til krisestyring og fredsbevarelse, sunde forhold mellem de civile og militære sektorer samt gennemskuelige forsvarsbudgetter. Disse rammer bidrager også til håndteringen af langsigtede forandringer i det euro-atlantiske område.*
- *Med sit bidrag til opbyggelsen af en Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet er NATO med til at skabe såvel et mere sammenhængende Europa som en mere moden transatlantisk forbindelse, med en ny balance i ansvarsfordelingen. Det vil sikre en fortsat livskraftig transatlantisk forbindelse i en tid, hvor vi sammen skal finde nye måder at håndtere de fremtidige "hårde" udfordringer mod sikkerheden, som for eksempel våbenspredning og regionale konflikter.*
- *NATO's stadigt tættere forbindelser med andre organisationer, især FN, OSCE og WEU, vil bidrage til at give deres måder at håndtere de nye sikkerhedsudfordringer på større sammenhæng og forstærke deres betydning for den langsigtede udformning af det strategiske miljø.*
- *Disse initiativer har tilsammen allerede ændret sikkerhedsdynamikkerne i Europa i positiv retning. NATO og dets partnere sikrer freden i Bosnien, tilvejebringer grundlaget for andre organisationer som OSCE og EU i deres bidrag til økonomisk genopbygning og varig politisk forsoning. NATO og dets partnere er også aktivt inddraget i opbygningen af en solid politisk og militær ramme med henblik på at afdramatisere krisen i Kosovo.*

Det vil ikke være tilstrækkeligt for sikkerheden i det næste århundrede blot at idsolere sig fra verdens dårligdomme. Kun en beslutsom politik til håndtering af forandring kan skabe den stabilitet, vi behøver. NATO har den rette politik på hånden. NATO er blevet det faste stabilitetsanker for både allierede og partnere. NATO er vores bedste bud på sikkerheden i det næste århundrede.

AP photo

Baltisk sikkerhed er europæisk sikkerhed

Algirdas Saudargas
Litauens udenrigsminister

Litauen har en førerrolle med hensyn til at fremme regionalt samarbejde i Baltikum og øge forbindelserne til de euro-atlantiske institutioner. Gennem sit formandskab i Østersørådet søger Litauen således at fremme tilliden mellem de baltiske naboer og har sat sig i spidsen for bistanden til Ruslands Kaliningrad-region. Ifølge udenrigsminister Saudargas bør denne regionale indsats samordnes med bredere al-europæiske bestræbelser, fordi sikkerhed og stabilitet i det baltiske område ikke kan adskilles fra den overordnede europæiske sikkerhed.

Algirdas Saudargas taler på konference i Vilnius i september 1998 om euro-atlantisk integration.

(ELTA-foto)

Litauen har lige siden 1991, da det ved afslutningen af Den Kolde Krig atter blev selvstændigt, arbejdet for at sikre stabilitet og samarbejde i det baltiske område. Vi har med succes gennemført økonomiske og politiske reformer og har ingen udestående grænsekonflikter eller nationale mindretalsproblemer. Vi har fremmet eller igangsat partnerskaber med et eller flere lande i området og er i færd med at udvikle et konstruktivt forhold til Rusland, især Kaliningrad-regionen.

Vi finder det naturligt, at Litauen i denne tillidsfulde atmosfære bestræber sig på at blive del af den økonomiske, politiske og sikkerhedsmæssige integration. Baltikum er en integreret del af Europa og af den europæiske sikkerhedsarkitektur, der er ved at vokse frem. Vi er fortsat optimistiske med hensyn til udsigterne til medlemskab af Den Europæiske Union (EU) og NATO, som til gengæld er katalysator for både yderligere reform og regionale samarbejdsinitiativer.

Fra baltisk samarbejde til europæisk samarbejde

Østersøregionen er et geografisk område med tætte kulturelle og økonomiske bånd og en stærk identitetsfølelse, som går århundreder tilbage. Samtidig har den oplevet en voldsom historie, hvor centrale europæiske magter regelmæssigt har søgt at udøve strategisk og ideologisk indflydelse, og hvor grundlæggende rettigheder har været trådt under fode. De mindre lande i området har lidt uforholdsmæssigt under gentagne besættelser og undertrykkelse fra deres større naboer. Arven fra dette århundrede - ikke mindst fra Den Kolde Krig - har været særligt brutal for den baltiske region.

Vi er klar over, at tillid og sikkerhed i Østersøområdet ikke kan adskilles fra bestræbelsen på at øge den overordnede europæiske sikkerhed. Der er ingen isoleret baltisk sikkerhed, og der kan ikke skabes en adskilt europæisk sikkerhed uden Baltikum. Vi lever i det samme sikkerhedsrum og må overholde de samme fundamentale principper, der er nedfældet i FN-Pagten og OSCE's dokumenter.

Denne udelelighed er baseret på en fælles europæisk historie, fælles værdier om demokrati og det fælles ønske om at gøre Europa mere stabilt, sikkert og forudsigeligt. Den type udfordringer, som det baltiske område står over for - og som alle i Europa står over for - gør det nødvendigt at arbejde sammen på regionalt, europæisk og transatlantisk niveau.

Mens der ikke synes at eksistere nogen umiddelbar militær trussel mod området, udgør illegal indvandring, organiseret kriminalitet, narkohandel og miljøproblemer en stor udfordring. Det er disse virkelige trusler - snarere end vage, opfattede trusler - som vi bør tage os af, og offentligheden deler dette synspunkt.

En meningsmåling i Litauen, Letland og Estland i marts sidste år, gennemført af Gallups afdeling *Baltic Surveys*, afslørede, at offentligheden anså de indre trusler for at være af større betydning end de ydre. Et stort flertal af indbyggerne i alle tre lande pegede på kriminalitet og korruption som de største trusler mod stabiliteten. Et andet centralt område, som svarpersonerne udtrykte bekymring over, var ikke overraskende Rusland.

Bevægelsen i retning af integration på regionalt og europæisk niveau har været en hjælp i håndteringen af disse bekymringer. Vi er overbevist om, at gennemsigtighed, tillid og dialog i Østersøregionen bør fremmes og styrkes inden for den brede ramme af eksisterende euro-atlantiske institutioner, som for eksempel Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (Organisation for Security and Cooperation in Europe, OSCE), Europarådet, Den Europæiske Union, NATO, Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd samt det regionale Østersøråd.

Foruden at arbejde med de al-europæiske institutioner, er Litauen er også gået forrest i det regionale samarbejde. Det omfatter vores strategiske partnerskab med Polen, det tresidede samarbejde mellem de baltiske lande, det "5+3" Nordisk-Baltisk samarbejde[1], aktiv deltagelse i Østersørådet (Council of Baltic Sea States, CBSS) og, sidst men ikke mindst, BALTSEA-initiativet til koordinering af sikkerheds- og forsvarsrelateret bistand til de baltiske lande. Disse forskellige former for regionalt samarbejde er, sammen med vores konstruktive forhold til Rusland, vigtige bidrag til stabiliteten i det større euro-atlantiske område.

Østersørådet

I juni overtog Litauen formandskabet for Østersørådet, som er et af de vigtigste regionale organer til skabelse af stabilitet i Østersøområdet. Det blev oprettet i København i marts 1992 og omfatter 11 lande; Danmark, Estland, Finland, Tyskland, Island, Letland, Litauen, Norge, Polen, Rusland og Sverige, samt EU-Kommissionen. Østersørådet mødes på udenrigsministerniveau mindst en gang om året og formandskabet går på skift for et år ad gangen. Mellem samlingerne udføres arbejdet af Embedsmandskomiteen, der bistås af Østersørådets sekretariat i Stockholm. Det er et enestående regionalt forum, der er i stand til at fremme gode naboforhold, politisk stabilitet og demokratisk og social udvikling i Østersøområdet.

Østersørådet har stor politisk værdi og rummer gode muligheder for politisk handling. Vi mener, at Østersørådet kan være med til at gennemføre de positive ændringer i vores region og fremme stabilitet og tillid mellem vores baltiske naboer, hvilket er højt prioriteret i Litauens egen udenrigspolitik. Jeg vil be-

Udenrigsminister Saudargas (til venstre) og den litauiske forsvarsminister Ceslovas Stankevicius (til højre) ledsager NATO's generalsekretær Javier Solana under dennes besøg i Vilnius i juni.

(ELTA photo)

(1)

Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de tre baltiske lande: Estland, Letland og Litauen.

Stats- og regeringschefer stiller op til fotografering under Østersørådets topmøde i Riga, Letland, i januar 1998.

(ELTA-foto)

stræbe mig på at markere vores formandskab af Østersørådet ved at øge det effektive samarbejde i regionen.

Højt på Østersørådets handlingsplan står regionalt økonomisk samarbejde (især fremme af investeringer og støtte til små og mellemstore virksomheder), udvikling af infrastruktur på transport- og energiområderne samt indenrigspolitisk og retligt samarbejde også i det civile samfund. På listen står også landbrug, energi, fiskeri, skovbrug, industri og turisme. Det litauiske formandskab vil fortsætte med at støtte samarbejde på niveauet under det regionale niveau og på tværs af landegrænser. Det er også af allerstørste betydning at sikre den fortsatte inddragelse af EU i denne type subregionalt samarbejde, især gennem medfinansierede projekter.

Herudover skaber økonomiske, politiske og sociale reformer i EU-ansøgerlandene et gunstigt miljø for yderligere praktisk samarbejde inden for Østersørådets ramme. Tilnærmelsen mellem Østersøområdet og EU har positiv effekt på samarbejdet mellem alle regionens lande og bydes varmt velkommen. I den sammenhæng er det vigtigt at fremme EU's initiativ rettet mod den baltiske region, den "nordlige dimension", især på de områder, hvor EU's og Østersørådets aktiviteter supplerer hinanden, for eksempel miljø, handel, transport og energi.

Mens institutionelle arrangementer kan spille en rolle for at fremme samarbejde og tillid, kan man tage mange andre ikke-bureaukratiske instrumenter i betragtning, som for eksempel personlige kontakter. Som politikere bør vi huske, at forholdet mellem stater først og fremmest handler om forholdet mellem vore landes borgere. Derfor er det nødvendigt at inddrage så mange forskellige grupper som muligt i processen for at skabe tillid. Begivenheder som seminarer, konferencer, rundbordsdiskussioner og andre uformelle rammer bringer deltagere - og ofte divergerende synspunkter - fra forskellige lande sammen. Litauen har organiseret adskillige begivenheder, der inddrager eksperter, regeringsembedsmænd og parlamentsmedlemmer fra regionen.

Forholdet mellem lovgivere er også af betydning for denne proces. I mange tilfælde, som for eksempel samarbejdet med Polen og den russiske Kaliningrad-region, spiller litauiske parlamentsmedlemmer en vigtig, tilmed førende, rolle for at skabe tætte personlige kontakter og institutionelle forbindelser med deres kolleger i disse to nabolande.

Forholdet til Rusland

Litauen har gjort en stor indsats for at inddrage Rusland i regional sikkerhedstænkning. Den nuværende krise i Rusland bevidner en vis sårbarhed i regionen og peger på behovet for at opmuntre til stærkere praktisk samarbejde og solidaritet med vores russiske naboer.

Den litauiske præsident Valdas Adamkus har givet udtryk for, at den konstruktive inddragelse af de russiske regioner Kaliningrad og St. Petersborg i et bredere netværk af østersøsamarbejde hører til topprioriteterne under vores formandskab. Litauen byder Den Russiske Føderations aktive deltagelse i Østersørådet varmt velkommen og håber, at samarbejdet inden for politik og økonomi samt sociale, uddannelsesmæssige, miljømæssige og retlige områder vil blive videreudviklet på en positiv måde.

Litauen tillægger det ikke mindst stor betydning, at Kaliningrad-regionen inddrages i rammen af Østersørådet og gennem udviklingen af EU-projekter i området. Et højere socialt og økonomisk udviklingsniveau i Kaliningrad-regionen vil øge integrationsprocessen i det baltiske område. Som svar på adskillige forespørgsler fra institutioner, organisationer og kommunale myndigheder i Kaliningrad-regionen har vi ydet 5 mio. Litas (1,25 mio. US$) i humanitær hjælp til Kaliningrad. I september 1998 fandt den første leverance af medicin sted til regionens lægeforening. Som formand for Østersørådet opfordrer jeg andre lande i rådet til at opmuntre deres regioner til et øget samarbejde med russiske regioner og besvare anmodningerne fra lokale myndigheder.

Litauen har også budt Ruslands løfte om at nedskære landets væbnede styrker og flåde i Kaliningradregionen med 40% velkommen. Det er et vigtigt skridt mod større gensidig tillid og styrkelse af gode naboforhold mellem vores lande. Vi inviterede selv russiske observatører til at deltage i militær-øvelsen, *Baltic Challenge 98*, i juli og har taget andre initiativer til at fremme gennemsigtigheden. Vi har endvidere etableret kontakt mellem lokale civile beredskabsorganer.

I en politisk udtalelse fra marts 1998 vedrørende forholdet til Rusland opfordrede præsident Adamkus til at styrke samarbejdsindsatsen med henblik på at bekæmpe ulovlig indvandring, international organiseret kriminalitet og miljøproblemer. Underskrivelsen af en "tilbagetagelsesaftale" for at forbedre grænseprocedurerne og bedre regulere strømmen af asylsøgere ville hjælpe til at løse disse problemer. Præsident Adamkus understregede også vigtigheden af at fremme økonomiske kontakter i den private sektor samt dialog og samarbejde mellem ikke-statslige organisationer (NGO'er) og parlamentsmedlemmer.

Tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger (CSBM'er) vil, sammen med udviklingen af evnen til selvforsvar og våbenkontrolforanstaltninger, også spille en vigtig rolle for at fremme sikkerhed og stabilitet i hele regionen. Præsident Adamkus har understreget, at Litauen er rede til, på gensidig basis, at informere alle interesserede OSCE-lande om troppebevægelser, selv under det loft, som Wien-Dokumentet fra 1994 har fastlagt for notifikation. Vi har også taget initiativ til at give nabolande yderligere mulighed for at inspicere og verificere vores militære data. Vi ser det som et vigtigt bidrag til at skabe mod større gennemskuelighed og tillid mellem regionens lande.

Efter præsident Jeltsins initiativer sidste år til styrkelse af de tillidsskabende foranstaltninger, herunder hans tilbud om ensidige sikkerhedsgarantier, har en række forslag om regionale initiativer været i omløb med henblik på at fremme tilliden og sikkerheden omkring Østersøen. Vi deler de andre Østersølandes og USA's synspunkt om, at arbejdet må fortsætte for at videreudvikle og gennemføre forslag om større samarbejde inden for de økonomiske, sociale og miljømæssige områder både mellem landene og inden for de regionale organisationer.

Den litauiske præsident Valdas Adamkus (til venstre) hilser på generalsekretær Javier Solana ved sin ankomst til NATO's hovedkvarter i april.

(NATO-foto)

Baltisk sikkerhed er europæisk sikkerhed

Hele denne indsats er afgørende for Østersøregionen, som allerede nyder stor stabilitet. Vi må fortsætte med at give opmærksomhed til en række områder: regionalt og sub-regionalt samarbejde mellem Østersølandene, inddragelsen af Rusland i udviklingen af et sikkert Østersøområde og den vigtige integration i sidste ende af Litauen - så vel som Letland og Estland - i europæiske og transatlantiske institutioner. Der findes ingen baltisk sikkerhed og ingen europæisk sikkerhed uden de baltiske lande. Der er kun én udelelig europæisk sikkerhed for alle. Litauen vil fortsætte med at spille sin rolle på regionalt og al-europæisk niveau for at øge den fælles sikkerhed for alle i Europa. ■

NATO's parlamentariske gren bidrager til at fremme Alliancens mål

Simon Lunn
Generalsekretær, Den Nordatlantiske Forsamling

Den Nordatlantiske Forsamling (North Atlantic Assembly, NAA), som er Alliancens kollektive parlamentariske stemme, spiller en central rolle, når der skal skabes enighed om NATO's tilpasning til det nye sikkerhedsmiljø. Ved at bringe parlamentarikere fra alle medlems- og partnerlande samt lande fra Middelhavsregionen sammen er parlamentarikerforsamlingen med til at skabe forståelse, tillid og samarbejde, hvilket er medvirkende til at forankre stabiliteten i Europa. Ifølge Simon Lunn byder topmødet i Washington i forbindelse med NATO's 50-års jubilæum næste år på mulighed for at styrke forholdet mellem NATO og den parlamentariske gren samt for at Alliancen i højere grad kan anerkende NAA's rolle i deres fælles bestræbelser.

Alliancens udvidede rolle og samarbejde - herunder optagelse af nye medlemmer, et større samarbejdsområde og nye opgaver - giver også NATO's parlamentarikerforsamling en krævende dagsorden. Parlamentarikere spiller en central rolle i opbygningen af konsensus omkring NATO's tilpasning til de nye betingelser, idet de har ansvar for både at øve indflydelse og afspejle vælgernes synspunkter. I de fleste medlemslande er parlamentsmedlemmerne inddraget i spørgsmålet om Alliancens uddybning og udvidelse, især fordi der skal ske en parlamentarisk godkendelse (ratifikation) af udvidelsesbeslutningen og vedtagelse af indsættelsen af styrker uden for de traditionelle grænser, som for eksempel i Bosnien og nu Kosovo.

Siden 1989 er der tilføjet endnu et aspekt til NAA's arbejde. Fremme og sikring af demokratiske normer for regeringsadfærd ligger centralt i NATO's bestræbelse for at sikre stabilitet gennem udvidelse, samarbejde og spredning af en fælles sikkerhedskultur. I den proces er det uomgængeligt, at parlamenterne kan opfylde de demokratiske funktioner med kontrol og ansvar. NAA er derfor gået forrest for at inddrage de central- og østeuropæiske landes parlamenter og for at bistå med deres udvikling i denne svære overgangsperiode.

Udvidelsen af kredsen af associerede medlemmer til at omfatte parlamenter fra 16 central- og østeuropæiske lande har gjort det muligt at inddrage medlemmer og stabe fra disse landes parlamenter i næsten alle aspekter af NAA's arbejde.[1]

Denne integration har givet dem både politisk opbakning og praktisk bistand. Næsten alle NAA's møder og aktiviteter er nu åbne for associerede medlemmer. Der har været afholdt plenarmøder i Ungarn og Rumænien, og fremtidige samlinger er planlagt til at finde sted i Polen, Litauen, Bulgarien og endnu en gang i Ungarn.

At skabe demokrati

Samtidig med, at NAA åbnede sine møder, indledte det i 1992 Rose-Roth initiativet. Det omfatter en række

Den britiske premierminister Tony Blair taler til parlamentarikerne forsamlet til NAA's plenarmøde i Edinburgh 13. november.

(AP-foto)

(1)

De 16 associerede medlemmer er: Albanien, Bulgarien, Estland, Finland, Letland, Litauen, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Moldavien, Polen, Rumænien, Rusland, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ukraine og Ungarn. (Hviderusland er suspenderet).*

**Tyrkiet anerkender Den Føderale Republik Makedonien ved dens konstitutionelle navn.*

særlige parlamentsseminarer og træningsprogrammer for parlamenternes stabe med henblik på at hjælpe med til at udvikle det parlamentariske demokrati.

Rose-Roth seminarerne fik bistand fra USA og andre delegationsmedlemmer og har været med til at opretholde den parlamentariske dialog om regionale og funktionelle spørgsmål af særlig interesse for de associerede medlemmer. De har således bidraget til at vise Alliancens interesse og engagement. Der har været afholdt 40 sådanne seminarer i hele Central- og Østeuropa til nu.

Dette initiativ suppleres af træningsprogrammet for parlamentsstabene. Selv om det ikke er prioriteret lige så højt, er det lige så vigtigt et mål at bistå med udviklingen af en stab af parlamentsmedarbejdere med erfaring og ekspertise. Siden 1992 har mere end 120 stabsmedlemmer fra parlamenterne i Central- og Østeuropa deltaget i programmet i Bruxelles og Storbritannien, og mere end 70 stabsmedlemmer eller forskere har arbejdet fra en til tre måneder i det internationale sekretariat i Bruxelles.

Et underliggende tema i Rose-Roth aktiviteterne er spørgsmålet om forholdet mellem den civile og den militære sektor og især den demokratiske kontrol med forsvaret. Parlamentarisk indseende med politikken og budgetterne på forsvarsområdet er centrale elementer, som skal være på plads, når den demokratiske kontrol er fuldt gennemført. Meget af NAA's arbejde er direkte rettet mod at bibringe parlamentsmedlemmerne og deres stabe fra partnerlandene den nødvendige erfaring, så de kan blive i stand til at spille en effektiv rolle i deres parlamenter.

Parlamentarikerforsamlingens dagsorden støtter og underbygger ikke blot NATO's politikker, men er ligeledes et uadskilleligt element i Alliancens indsats for at opbygge sikkerhed og stabilitet ved at skabe demokrati i hele det euro-atlantiske område.

Udvidelsen har førsteprioritet

Problemet for NAA er imidlertid som for NATO, at efterspørgslen overstiger udbudet. Alliancens udvidelse medfører, at et større antal parlamenter søger at drage fordel af samarbejdet og integrationen. Samtidig medfører uddybningen, at der er flere emner, som skal behandles. Der er for mange, der gør krav på de forhåndenværende ressourcer. For et interparlamentarisk organ drejer spørgsmålet om ressourcer sig ikke kun om finansiering, men i højere grad om medlemmernes tid og tilgængelighed. NAA's arbejde bygger på, at den kan fremme større forståelse mellem parlamentarikerne og skabe indsigt, tillid og en følelse af sikkerhed. Disse mål sikres hovedsageligt gennem møder og besøg, som fremmer en dialog. Men medlemmernes mulighed for at deltage i sådanne aktiviteter er uundgåeligt begrænset af det indenrigspolitiske ansvar.

Det betyder, at når NAA's dagsorden skal sættes, og ønskerne rangordnes, må der træffes vanskelige valg og prioriteres. I det forløbne år har gennemførelsen af beslutningen i Madrid i juli 1997 om at invitere tre lande med i Alliancen haft førsteprioritet. Medlemmer af NAA har aktivt deltaget i de nationale debatter om ratifikation. Forsamlingens præsident, senator Willian V. Roth (USA) var medformand i Senatets NATO-Observatørgruppe, som førte udvidelsesbeslutningen gennem det amerikanske Senat med succes.

NAA udgiver også tidsskriftet *NATO Enlargement Watch*, som overvåger fremskridtene med hensyn til ratifikation i de nationale parlamenter. Rapporten om omkostningerne i forbindelse med udvidelse, udarbejdet af NAA's Økonomiske komite, var til stor hjælp, idet den satte spørgsmålet i det rette perspektiv og derved mindskede parlamenternes bekymring, der var affødt af overdrevne skøn. På et NAA-seminar i Prag fik Tjekkiet, Ungarn og Polen mulighed for at dele deres erfaringer i overgangsprocessen, og tre skræddersyede træningsprogram-

mer på hver to uger har været afholdt i løbet af det seneste år for de tre inviterede landes parlamentsstabe med henblik på at gøre dem bekendt med NATO's arbejdsmetoder og forsvarsbudgetter generelt.

Nu hvor optagelsen er sikret, vil vægten ligge på at støtte Alliancens "åbne dør"-politik. Den vil gøre det muligt for andre lande at blive medlemmer af NATO i fremtiden, hvilket NAA allerede har godkendt med stort flertal. Forsamlingens aktiviteter vil være rettet mod at bistå de lande, som aktivt søger medlemskab af Alliancen. Dens debatter vil være et vigtigt forum, hvor forskellige nationale meninger om timing og indhold i den næste fase af udvidelsen kan brydes.

Dialog med det russiske og ukrainske parlament

Samtidig med udvidelsesprocessen bliver der lagt vægt på at forbedre samarbejdet med det russiske parlament, således som det er foreskrevet i NATO-Rusland Akten. Rusland har været associeret medlem siden 1992, og russiske parlamentarikere har deltaget regelmæssigt i NAA's samlinger og seminarer. De russiske delegerede har imidlertid uophørligt afspejlet det russiske parlaments dybe modstand mod NATO's udvidelse, og det kræver stort arbejde at ændre disse holdninger. Ikke desto mindre har møder med russiske parlamentarikere vist, at der er vilje til dialog.

Forsamlingen har for nyligt godkendt et initiativ, som vil øge samarbejdet mellem de to organer og øge dens aktiviteter i Rusland. Et centralt element er skabelsen af en NAA-Rusland fællesgruppe, der skal overvåge arbejdet i Det Permanente NATO-Rusland Fællesråd (NATO-Russian Permanent Joint Council, PJC). Dette vil være et ægte samarbejdsprojekt, hvor NAA og russiske parlamentarikere sammen gennemgår effektiviteten af samarbejdet og konsultationerne på regeringsniveau. Dette initiativ vil ikke blot skabe den stærkt tiltrængte gennemskuelighed i PJC, men også være et vidnesbyrd om parlamenternes interesse og inddragelse.

Et tilsvarende samarbejdsprojekt er under udvikling med det ukrainske parlament, *Rada*, med henblik på at overvåge det, der kommer ud af NATO-Ukraine Charteret. Det vil styrke det igangværende samarbejde med *Rada* og bygge på et årligt seminar om emner af fælles interesse. Et sådant blev afholdt i september og drejede sig om "Demokratisk kontrol med de væbnede styrker".

Andre forbindelser

På tredjepladsen kommer udviklingen af forbindelsen med de lande, som er medlemmer af NATO's Euro-Atlantiske Partnerskabsråd (Euro-Atlantic Partnership Council, EAPC), men som ikke har formaliseret sit forhold til NAA, selvom flere af dem allerede deltager i møder og seminarer som observatører og gæster. NATO's Partnerskab for Fred (Partnership for Peace, PfP) har været en opmuntring for flere lande til at knytte tættere forbindelser med NAA. Parlamentarikerforsamlingen har reageret pragmatisk på disse forespørgsler, idet den har taget hensyn til sine prioriteringer og arbejdet i andre organisationer. Finland er det seneste "associerede medlem" og den første af de traditionelt "neutrale lande" til at tage imod NAA's invitation. Georgien og Aserbajdsjan er de seneste ansøgere. Deres interesse og NAA's svar herpå er et tegn på den voksende relevans af området omkring Det Kaspiske Hav og vil bibringe Forsamlingens diskussioner en ny og meget aktuel dimension.

Det sydøstlige Europa er selvsagt fortsat genstand for stor bekymring. NAA's inddragelse fokuserer nødvendigvis på at give information i tide til medlemmerne om forskellige aspekter af Alliancens engagement i Bosnien. NAA satser endvidere på øge bevidstheden i parlamenterne om de mest destabiliserende udviklinger i regionen - for øjeblikket situationen i Kosovo - og at bidrage, hvor det er muligt, på parlamentarisk niveau til NATO's indsats gennem PfP for at styrke stabiliteten og sikkerheden i regionen.

NATO's Sikkerhedssamarbejde med Bosnien, som har til mål at styrke samarbejdet mellem militære officerer og regeringsembedsmænd fra de tre fraktioner i Bosnien-Herzegovina[2] har ført til forslaget om en tilsvarende indsats på parlamentarisk niveau. Ligeledes har Alliancens PfP-aktiviteter i Albanien gennem den nyligt etablerede PfP-celle i Tirana ført til en lignende styrkelse af forholdet med det albanske parlament, som allerede er associeret medlem.

For at styrke det regionale samarbejde i denne del af verden og som endnu et tegn på Parlamentarikerforsamlingens interesse er en parlamentarisk dialog på regionalt niveau blevet institutionaliseret gennem et årligt seminar ved Ohrid-søen i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. Disse seminarer har samlet repræsentanter fra alle regionale enheder, herunder Kosovo og Montenegro, og har givet NAA's medlemmer et førstehåndsindtryk af problemerne i denne ustabile region.

Endnu en af NAA's aktiviteter, som svarer til NATO's, er den parlamentariske Middelhavsdialog. Parlamentarikerforsamlingen har skabt forbindelser til en række lande omkring Middelhavet, som ikke er NATO-medlemmer. Parlamentsmedlemmer fra Egypten, Israel, Marokko og Tunesien overværer regelmæssigt NAA's samlinger, og der afholdes særlige seminarer med bredere deltagelse fra Middelhavsområdet og Mellemøsten.

Disse regionale projekter føjer sig til en allerede hårdt belastet dagsorden, idet Parlamentarikerforsamlingens fem komiteer følger og afgiver rapport om

(2) *For en uddybning heraf se David Lightburn "NATO's Sikkerhedssamarbejde med Bosnien-Herzegovina" i NATO nyt, nr. 2, Sommer, 1998, s. 31-34.*

Alliancens aktiviteter, der fortsat står øverst på sikkerhedsdagsordnen.

Fremtiden

Som et organ, der øver indflydelse på politikken snarere end at udforme den, har NAA altid været mere fleksibel i forhold til arbejdets bredde og omfang. Som resultat heraf blev flere af de emner, som Forsamlingen tog op under Den Kolde Krig, betragtet som værende uden for NATO's traditionelle kompetence. Udvidelsen af sikkerhedsbegrebet til også at omfatte ikke-militære risici har imidlertid betydet, at nogle emner, som NAA's komiteer allerede behandler, som for eksempel miljøproblemer, folkevandringer, våbenspredning og selv organiseret kriminalitet og bekæmpelse af terrorisme har fået fornyet betydning for Alliancens planlæggere.

For øjeblikket er alles øjne rettet mod ajourføringen af Alliancens strategiske koncept. Gennem den proces vil Alliancen bevise sin relevans over for de nye omgivelser. Konceptet vil ikke kun blive rammen for Alliancens planlægning, men også budskabet til offentligheden om NATO's formål i de kommende år. Medlemmer af NAA vil utvivlsomt bruge de kommende møder til at give udtryk for parlamenternes syn på emner, som kan vise sig at blive konfliktfyldte som for eksempel Alliancens mulige udstrækning, kravet om mandat ved ikke-Artikel 5-opgaver (fredsbevarelse), opprioritering af våbenspredning og betydningen for NATO af ikke-konventionelle trusler. På NAA's plenum i Edinburgh i november fremlagde afgående formand senator W. Roth en rapport om "NATO i det 21. århundrede", som forhåbentlig vil bidrage til debatten om NATO's strategiske koncept og gøre den mere informeret.

At fremme fred og stabilitet

Med beslutningen om de fremtidige prioritetsområder vil NAA fortsat støtte og supplere Alliancens politikker og endda pege fremad, på områder hvor dens større fleksibilitet gør det muligt. Før i tiden var Parlamentarikerforsamlingens rolle at sikre støtte til forholdsregler, der skulle beskytte Alliancen mod en stærkt synlig ydre trussel. I dag opfordres den til at spille en mere aktiv rolle for at fremme samarbejde og integration på det parlamentariske niveau og derved bistå spredningen af parlamentarisk demokrati.

Ifølge denne nye orientering hviler stabilitet og fred i Europa på lang sigt lige så meget på de demokratiske institutioners styrke som de væbnede styrkers effektivitet. Mens de væbnede styrker fortsat er uomgængelige for at opfylde Alliancens mål, skifter deres rolle og sammensætning i takt med, at Alliancens mål justeres. Militærets rolle som den ultimative garant for territorial integritet bliver stadigt mindre synlig; opgaver som samarbejde, fredsstøtte og krisestyring får ny betydning. Disse nye opgaver er med til at skabe betingelsen for, at demokratiet kan slå rod. Men det er selve de demokratiske institutioners styrke, som er det ultimative fundament for fred og stabilitet. Det er i den sammenhæng, at NAA's bidrag skal ses.

I den umiddelbare fremtid betragter mange af NAA's medlemmer topmødet i Washington i april 1999 i forbindelse med festligholdelsen af NATO's 50-års jubilæum som en passende anledning for Alliancen til en yderligere anerkendelse af Parlamentarikerforsamlingens rolle og betydning, samt at vedtage forholdsregler, som vil styrke forholdet mellem NATO og dens parlamentariske side. ■

NAA søger at forbedre samarbejdet med det russiske parlament, der er fjendtligt indstillet over for NATO's udvidelse. Her taler lederen af Det Russiske Kommunistparti, Gennady Zyuganov (i midten) den 31. august med medlemmer af sin gruppe i parlamentets underhus.

(Reuters-foto)

FOKUS

NATO opretholder sit pres på Serbien med hensyn til Kosovo

Generalsekretærens pressemeddelelse efter mødet i Det Nordatlantiske Råd den 27. oktober 1998.

For to uger siden udstedte NATO Aktiveringsordre (ACTORD) for begrænsede luftoperationer og en faseopdelt luftkampagne mod Jugoslavien. Vi tog denne beslutning for at bakke op om de diplomatiske bestræbelser på at skabe af fred i Kosovo og for at åbne for en politisk løsning i krisen.

Fra begyndelsen har vi insisteret på præsident Milosevic' fuldstændige og betingelsesløse efterlevelse af FN's Sikkerhedsråds resolutioner 1199 og 1203. Siden ACDORD blev udstedt, er vi fortsat med at lægge pres på præsident Milosevic. General Naumann, formanden for Militærkomiteen, General Clark, NATO's øverstbefalende i Europa (SACEUR) og jeg har været i Beograd for at gøre ham det klart, at han ingen anden udvej har end at rette sig efter FN's resolutioner. Jeg har også skrevet til præsident Milosevic to gange for at understrege situationens alvor.

Det er dette pres og vores troværdige trussel, som har forbedret situationen i Kosovo. NATO's sammenhold og beslutsomhed har tvunget det jugoslaviske specialpoliti og militære enheder til at udvise tilbageholdenhed og mindske deres truende tilstedeværelse i Kosovo. Vi har været i stand til at reducere voldsniveauet betydeligt og opnå en våbenhvile, som har holdt, trods sporadiske episoder.

Denne forbedring af sikkerhedssituationen i Kosovo har først og fremmest tilladt en umiddelbar forbedring i den humanitære situation. Internationale nødhjælpsorganisationer har på ny indledt deres operationer i Kosovo. De har nu ubegrænset adgang for deres konvojer. Tusinder af forflyttede personer er vendt hjem til deres landsbyer. Samtidig hermed skaber forbedringen i sikkerhedssituationen betingelserne for en meningsfuld politisk dialog mellem Beograd og Kosovo-albanerne.

I løbet af de seneste få dage har NATO's luftovervågning og Den Diplomatiske Observatørmission for Kosovo kontrolleret, om Hr. Milosivic' handlinger lever op til det, han har lovet os.

Jeg er tilfreds med at kunne meddele, at over det seneste døgn er mere end 4.000 medlemmer af Spcialpolitistyrken blevet trukket tilbage fra Kosovo. Politi- og militærenheder, som normalt er stationeret i Kosovo, trækker sig nu tilbage til deres barakker sammen med deres tunge våben. Kontrolposter er taget ned. Desuden har politi- og militær-enheder, som normalt hører hjemme andre steder i Jugoslavien, forladt Kosovo. Sikkerhedsstyrkerne vender tilbage til det niveau, de havde før den nuværende krise begyndte.

Trods disse væsentlige skridt er NATO's mål fortsat at opnå fuld overholdelse af FN's Sikkerhedsråds resolutioner 1199 og 1203. Derfor har vi i aften besluttet at opretholde ACTORD for begrænsede operationer. Dens udførelse vil være genstand for beslutning og vurdering i Det Nordatlantiske Råd. Vi vil også opretholde vores ACTORD for den faseopdelte luftkampagne og vil fortsætte vores aktiviteter under Fase Nul. Vi har anmodet vores militære myndigheder om at forblive parate til at udføre disse luftoperationer, hvis de skulle blive nødvendige, og at opretholde styrker på passende beredskabsniveau til operationer under begge ACTORD'er.

Det Nordatlantiske Råd holder situationen i Kosovo under konstant opsyn. Hvis vi ser tegn på væsentlig brud på resolution 1199 i fremtiden, er vi parate til at anvende magt. Vi ved, at præsident Milosevic kun bevæger sig, når han står over for en troværdig trussel om magtanvendelse. Bevisbyrden for overholdelse af resolutionerne ligger klart hos ham.

Kosovo-albanerne skal ligeledes overholde FN-resolutionerne og samarbejde med det internationale samfund. Jeg opfordrer de kosovo-albanske væbnede grupper til at fortsætte den våbenhvile, de har udråbt.

Vores umiddelbare fokus vil nu være at sikre effektiviteten af verifikaionsregimet. Vores NATO-verifikationsflyvninger over Kosovo er indledt. Vi byder den eventuelle deltagelse af Rusland og andre partnerlande i NATO's verifikationsregime velkommen.

NATO og OSCE har arbejdet tæt sammen for at koordinere deres aktiviteter i udførelsen af verifikationsmissionen. Alliancen fremskynder også planlægningen af en NATO-styrke til evakueringen af OSCE-kontrollører på landjorden i Kosovo. Vi byder FN's Sikkerhedsrådsresolution 1203 velkommen, som godkender oprettelsen af de to verifikationsmissioner.

På trods af, at vi har gjort fremskridt, er krisen langt fra løst. Der er stadigvæk meget at gøre. Det er på høje tid, at de to parter i konflikten begynder at forstå, at det internationale samfund ikke vil tolerere en fortsættelse af status quo. Der har været alt for stor menneskelig lidelse. Det er klart, at en politisk løsning skal findes. Jeg opfordrer indtrængende begge parter til at drage nytte af muligheden for at bevæge den politiske proces fremad og sikre denne enestående mulighed for at arbejde for en bedre fremtid for Kosovo – såvel som for Jugoslavien som helhed.

En serbisk pansret kolonne trækker sig tilbage den 26.oktober som svar på NATO's ultimatum til de serbiske styrker om at trække sig ud af Kosovo.

(AP photo)

Fra Madrid til Washington – Sloveniens ønske om medlemskab

Ernest Petric
Ambassadør, det slovenske udenrigsministerium

Slovenien har utrætteligt forberedt sig politisk, økonomisk og militært til medlemskab af NATO og føler sig nu parat. Selvom Slovenien ikke blev inviteret til optagelsesforhandlinger sammen med de tre andre lande, har det ikke mistet tilliden til NATO's løfte om "den åbne dørs politik". I følge ambassadør Petric får Alliancen på topmødet til næste år i Washington mulighed for at tage stilling til de resultater, der er opnået i den nye epoke i euro-atlantisk sikkerhed og udstikke yderligere invitationer til medlemskab af Alliancen. Det er en chance, Slovenien ikke vil gå glip af.

Næste år fejrer Alliancen sine 50 år for opretholdelsen af fred og stabilitet i Europa. Begivenheden markeres med et topmøde i Washington med vægt på NATO's nye roller, nye opgaver og nye medlemmer. Topmødet giver Alliancen den vigtige mulighed for at bekræfte, at Europas fremtid ligger i et altomfattende euro-atlantisk fællesskab og ikke i et splittet kontinent. I Slovenien føler vi, at NATO i Washington må bevise med mere end ord, at døren fortsat står åben for de lande i Europa, der er villige og i stand til at opfylde kravene til medlemskab.

Selvom Slovenien i Madrid ikke blev inviteret til at indlede optagelsesforhandlinger sammen med Tjekkiet, Ungarn og Polen, fik landet sammen med Rumænien en særlig anerkendelse af Alliancen i perspektivet af et fremtidigt medlemskab. Mit land er fortsat stærkt interesseret i NATO-medlemskab, og vi fortsætter med at arbejde hen imod det mål.

Hvorfor ønsker Slovenien så brændende medlemskab af Alliancen?

Det skyldes ikke en overhængende trussel mod vores sikkerhed eller suverænitet, men snarere at vi betragter NATO, såvel som Den Europæiske Union, som et middel til at befæste vores demokratiske system og vores position i Europa. Kulturelt, historisk og geografisk er vi en del af Europa. Derfor ønsker vi at blive del af dens strukturer. Medlemskab af NATO vil ikke blot sikre Sloveniens nationale sikkerhed inden for det historisk mest effektive kollektive forsvarssystem, men vil også give os mulighed for at bidrage til sikkerheden og stabiliteten i vores region og i hele Europa.

En aktiv partner

Gennem sin aktive deltagelse i både Partnerskab for Fred (Partnership for Peace, PfP) og Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd (Euro-Atlantic Partnership Council, EAPC) har Slovenien vist, at det er parat til medlemskab af NATO. Sloveniens tilslutning til PfP i marts 1994 var et tegn på, at vi efter kun tre års uafhængighed allerede befandt os på rette vej. Deltagelsen i PfP har forpligtet os til at sikre gennemskuelighed i planlægning og budgetlægning inden for forsvaret og til at gennemføre demokratisk kontrol med de væbnede styrker. Vi har også erklæret os rede til at bidrage til internationale fredsstøtteoperationer, udvikle militære samarbejdsforhold med NATO og arbejde for bedre at kunne fungere sammen med NATO's styrker (interoperabilitet).

Slovenien har stillet sit alpine træningscenter til rådighed for NATO- og PfP-øvelser.

(Det slovenske forsvarsministeriums foto).

På den baggrund har vi indgået en række samarbejdsaftaler med de allierede i NATO og med andre PfP-partnere med henblik på at forbedre vores væbnede styrkers interoperabilitet. Vi har stillet vores Alpine Træningscenter i Bohinjska Bela til rådighed for NATO- og PfP-øvelser, og allierede fartøjer anløber regelmæssigt den slovenske havn Koper. Vi udvikler også en specialiseret enhed på bataljonstørrelse til deltagelse i PfP-øvelser og internationale fredsstøtteoperationer inden for rammen af NATO, FN, WEU og Den Europæiske Union.

Med sin energiske deltagelse i den europæiske sikkerhedsarkitektur har Slovenien vist, at landet er en pålidelig partner, som spiller en stabiliserende rolle i regionen sydøst for vores grænser. Vi bidrager således med styrker til den NATO-ledede Stabiliseringsstyrke (SFOR) i Bosnien-Herzegovina, herunder med en militærpoliti-deling til den Multinationale Specialiserede Enhed (MSU). Vi bidrager også til den WEU-ledede Multinationale Rådgivende Politielement i Albanien, ligesom vi sidste år deltog i den italiensk ledede operation Alba til genopretelse af orden i Albanien.

Derudover støtter vi NATO's rolle for løsning af krisen i Kosovo og har tilbudt at bidrage til Verifikationsmissionen i Kosovo.

Vi har bidraget med observatører til overvågelse af valgene i Albanien, Den Føderale Republik Jugoslavien (Serbien og Montenegro) og Bosnien-Herzegovina. Endvidere har vi etableret en international fond i Slovenien til minerydning og til bistand til ofrene for miner i Bosnien-Herzegovina.

I den bredere regionale sammenhæng deltager vi i den italiensk-ungarsk-slovenske multinationale lette landstyrke, i De Centraleuropæiske Landes Samarbejdsinitiativ om Fredsstøtte (Central European Nations Cooperation i Peace Support, CENCOOP) og i FN's fredsbevarende styrke på Cypern (UNFICYP). Slovenien er også aktiv i regionale initiativer som det Sydsøteuropæiske Samarbejdsinitiativ (SECI), EU's Royaumont-proces og Det Centraleuropæiske Initiativ (CEI).

Et bolværk for stabilitet

Det slovenske politiske system er et stabilt parlamentarisk demokrati med internationalt anerkendte resultater på menneskerettigheds- og mindretalsområdet. Den civile kontrol med de væbnede styrker er effektiv, og vi har gode naboforhold med landene i regionen og gode forhold til lande længere væk.

Markedsreformerne er nu gennemført, og privatseringsprocessen af en række industrier går ind i sin afsluttende fase. Slovenien har en høj vækstrate (3,8%) og et relativt højt BNP per indbygger (9.600 US$); inflationsraten er 9,1%[1] og arbejdsløsheden 7,4%[2]. Vores forsvarsudgifter vil vokse fra de nuværende 1,85% af BNP (365 mio. US$) til ca. 2,3% af BNP (544 mio. US$) i år 2003. Alt i alt har Slovenien en sund økonomi, som vil hindre landet i at blive en byrde for Alliancen, men gøre det til nettobidragyder, hvis og når vi bliver medlemmer.

De sunde politiske og økonomiske betingelser gør Slovenien til et bolværk for stabilitet og tildeler landet en nøglerolle i konsolideringen af stabiliteten og sikkerheden i regionen. Denne regionale rolle er direkte relevant for NATO, når den optager tre nye medlemmer til næste år, idet vi kan udgøre den nødvendige territoriale forbindelse til Ungarn, som for øjeblikket ikke har nogen grænser til Alliancen.

National strategi

I år har vi været særligt aktive i vores forhold til NATO. I februar vedtog vi en national strategi med henblik på integration i NATO, som blev godkendt af parlamentet. Strategien udstikker Sloveniens engagement i den europæiske sikkerhedsarkitektur under udvikling, med vægt på NATO's ledende rolle. Vores udenrigs- og sikkerhedspolitik er rettet mod medlemskab af Alliancen og prioriterer samarbejdet, interoperabiliteten og harmoniseringen med NATO-standarder højt. Et konkret eksempel på denne forpligtelse er den lovgivning, som foreskriver, at nyt militært udstyr skal leve op til standarderne i NATO.

Til møde for centraleuropæiske præsidenter den 12. oktober i Wien ses fra venstre til højre: Aleksander Kwasniewski (Polen), Vaclav Havel (Tjekkiet), Milan Kuchan (Slovenien), Thomas Klestil (Østrig), Arpad Göntz (Ungarn) og Roman Herzog (Tyskland).

(AP-foto)

(1)
Alle tallene er fra 1997.

(2)
2 Ifølge ILO-standarder.

Vi har også ført en politisk dialog på højt niveau med NATO. Således besøgte generalsekretær Javier Solana Ljubljana i februar og den øverstkommanderende for de allierede styrker i Europa, SACEUR, general Wesley Clark Slovenien i september. Den slovenske udenrigsminister Boris Frelec og den daværende forsvarsminister Tit Turnsek besøgte i marts i år Bruxelles for at tale til NATO-Rådet, og præsident Milan Kuchan besøgte NATO-hovedkvarteret i oktober 1998. Vi har også ført en intensiveret dialog med NATO på ekspertniveau, som har været et yderst effektivt redskab i forberedelsen af et muligt medlemskab.

Derudover har vi indledt en række praktiske aktiviteter og nyskabelser. I juni var vi således vært for NATO's årlige økonomikollokvium. Det var første gang, at et sådant kollokvium blev afholdt uden for Bruxelles. I oktober var vi vært for et seminar om regionalt forsvarssamarbejde, og i november gennemførte NATO's videnskabskomite en workshop i Ljubljana. Ligeledes var Slovenien i november vært for NATO-/PfP-øvelsen *Cooperative Adventure Exchange '98*, som var den største *"out-of-area"*-øvelse til dato.

Disse aktiviteter forbereder os til et muligt medlemskab. Vi følger tæt de fremskridt, som Tjekkiet, Ungarn og Polen gør for at blive fulde medlemmer af Alliancen og tager tilsvarende skridt, som om vi var med i kredsen af nye medlemslande. Deres gnidningsfrie integration i NATO vil være vigtig for næste udvidelse og ikke dens udsættelse.

En opbygningsproces

Udvidelsesprocessen skal bygge bro og ikke lave skillelinjer. Udsigten til medlemskab af NATO har haft en positiv effekt på mange lande i Central- og Østeuropa. Den har bidraget til et mere sikkert og stabilt miljø, der er nødvendigt for at opbygge og styrke de demokratiske processer, markedsøkonomien og beskyttelsen af menneske- og frihedsrettighederne. Den har skabt forskellige former for regionalt og sub-regionalt samarbejde. Sloveniens uafhængighed på syvende år er et positivt vidnesbyrd om NATO's betydning for regionen.

NATO har, ud over at være garanten for demokrati, stabilitet og sikkerhed for sine medlemsstater, også påtaget sig ansvaret for at opretholde sikkerhed og stabilitet uden for sit traditionelle område *("out-of-area")*. Den har tilpasset sig et ændret miljø efter Berlinmurens fald og afslutningen på bipolariteten og har på en god måde udfyldt det sikkerhedstomrum, som blev skabt i Central- og Østeuropa.

Den slovenske premierminister Janez Drnovsek (til venstre) sammen med præsident Bill Clinton i Det Hvide Hus den 4. november. Den amerikanske præsident bekræfter NATO's vilje til at holde døren åben for nye medlemmer.

(Reuters foto)

Slovenien har budt det velkomment, at det fik mulighed for at deltage i de fremspirende europæiske sikkerhedsstrukturer, især de som var forbundet med NATO og udviklingen af europæisk politisk-militært samarbejde. Vores svar var en uddybelse og styrkelse af samarbejdet med NATO. I sidste ende er vi forpligtet til at blive et troværdigt og konstruktivt medlem af NATO. Vi håber og forventer, at vores kandidatur nøje vil blive studeret.

Sloveniens snarlige medlemskab af NATO bør ikke splitte Alliancen. Intet medlemsland er nogensinde gået imod, at Slovenien blev medlem. Endvidere har den amerikanske Kongres siden 1996 støttet slovensk medlemskab, da det med *NATO Enlargement Facilitation Act* godkendte NATO-udvidelsen. Det slog fast, at Slovenien skulle være blandt de første nye medlemmer af NATO sammen med Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen. Og for nyligt sagde senator William V. Roth i sin formandstale til Den Nordatlantiske Forsamling, at "På Washington-Topmødet bør Slovenien blive inviteret til at indlede forhandlinger med henblik på tiltrædelse af Den Nordatlantiske Traktat".

Washington-Topmødet til april næste år vil blive NATO's mulighed for at bevise, at den "åbne dørs politik" stadig gælder. Denne mulighed for at befæste resultaterne ved at bygge bro over Den Kolde Krigs delinger bør udnyttes og ikke spildes. ■

CJTF-konceptet føres ud i livet

Generalløjtnant Mario da Silva
Stabschef i NATO's Multinationale, værnsfælles planlægningsenhed

NATO's koncept om de multinationale, værnsfælles indsatsstyrker (CJTF) gør det muligt at skræddersy styrker til særlige operationer – både fredsstøtte og kollektivt forsvar. Efter tre års omfattende begrebsmæssigt arbejde, begyndte iværksættelsen af konceptet i 1997, og to afprøvninger af CJTF-hovedkvarterer har været afholdt. Ifølge general da Silva, som leder den planlægningsstab, der stod for evalueringen af de to afprøvninger, har disse bevist, at NATO kan opstille store land- og søbaserede CJTF-hovedkvarterer, der hver især er i stand til at udføre fredsstøtteoperationer. Resultaterne af evalueringen vil, sammen med den løbende stabsanalyse og de opnåede erfaringer fra Bosnien, bidrage til at løfte udfordringerne i næste fase, der indebærer den fulde gennemførelse af konceptet.

Grundlaget for konceptet om de multinationale, værnsfælles indsatsstyrker *(Combined Joint Task Force, CJTF)* blev skabt af NATO's stats- og regeringschefer på Bruxelles-Topmødet i januar i 1994. De gav Alliancen til opgave at undersøge, hvordan dens politiske og militære strukturer og procedurer kunne udvikles og tilpasses, så Alliancen mere effektivt og fleksibelt kan udføre sine opgaver, inklusive fredsbevarelse. Formålet var samtidig at forbedre samarbejdet med Den Vesteuropæiske Union og afspejle den fremspirende Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet. Som led i den proces vedtog de udviklingen af konceptet om CJTF som middel til at lette særlige operationer, herunder operationer i samarbejde med lande uden for Alliancen i situationer, som ikke har at gøre med kollektivt forsvar.

Konceptet

CJTF er en multinational, værnsfælles indsatsstyrke, som er organiseret med henblik på en specifik operation, der kræver en multinational og værnsfælles kommando og kontrol af et CJTF-hovedkvarter.

Konceptet om at integrere multinationale og værnsfælles kapaciteter er ikke nyt. Principperne bag sådanne styrker har længe været anvendt af NATO i dens planlagte operationer. Alliancens integrerede militære

Den tidsmæssige gennemførelse af CJTF

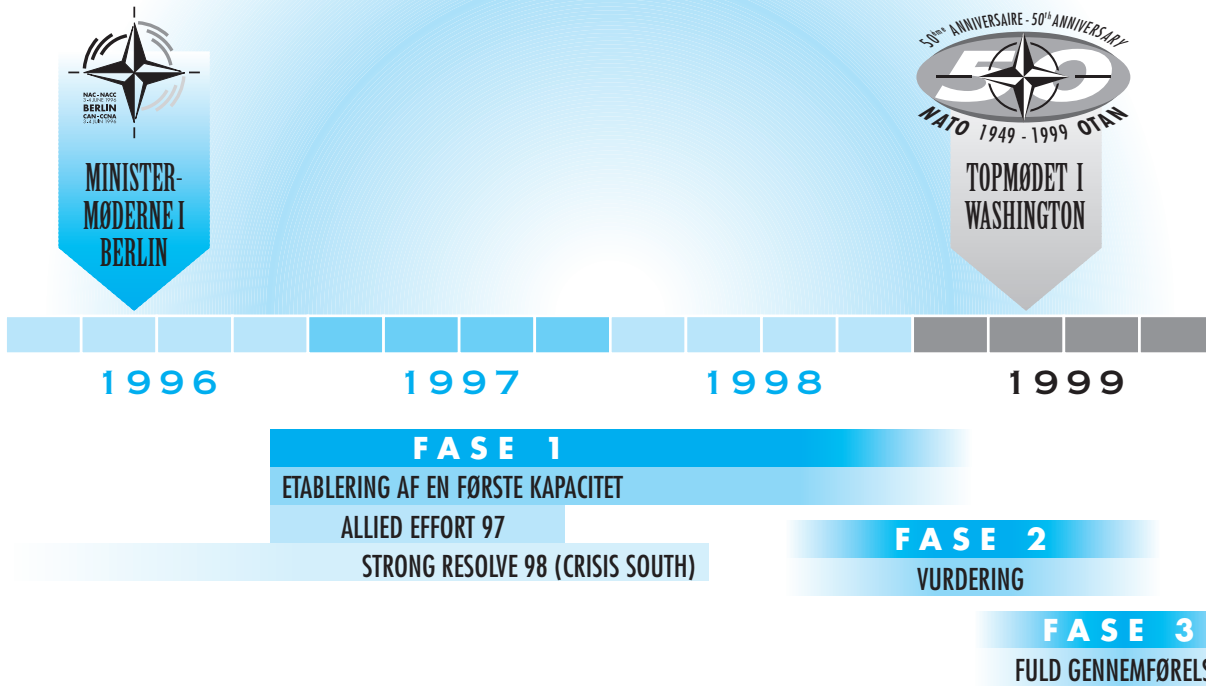

struktur er både multinational og værnsfælles og afspejler derfor den gængse definition på CJTF'erne.

Alliancens begrebsmæssige arbejde med CJTF har især fokuseret på de hovedkvarterer, der skal kunne kommandoføre og kontrollere multinationale, værnsfælles indsatsstyrke (CJTF-hovedkvarterer). Alliancens ønske var at skabe fleksible, indsættelige, multinationale, værnsfælles hovedkvarterer, der er dannet af moduler. Opbygningen af et CJTF-hovedkvarter kunne finde sted ved at udvælge en kerne (et fast kernestabselement)[1] med udgangspunkt i et af NATO's stående hovedkvarterer (på engelsk: "*parent*" hovedkvarter) med mulighed for at forstærke det med moduler (ressourcer fra andre NATO- eller nationale kilder) og personel. I første række kan forstærkningen i form af moduler eller personel finde sted gennem Alliancens militære struktur, før der søges yderligere forstærkning fra landene.

Kommando- og kontrolrum under den første CJTF-afprøvning, Allied Effort 97.

(NATO-foto)

Et sådant nydannet CJTF-hovedkvarter kan så suppleret med almindelige støttefunktioner og materiel udgøre et til opgaven skræddersyet kommando- og kontrolelement for en designeret CJTF-chef. Konceptet omfatter også muligheden for at anvende et CJTF - hovedkvarter til WEU-operationer og eventuelt med deltagelse af partnere og andre lande uden for NATO, hvorved der bliver tale om en langt bredere, multinational tilgang. Det er meget lig den militære struktur, NATO anvender til IFOR/SFOR-operationerne[2] i Bosnien-Herzegovina, der har bidraget med stor praktisk indsigt til CJTF-konceptets videreudvikling.

Gennemførelsen

Alliancens udenrigsministre pålagde på deres møde i Berlin i juni 1996 Militærkomiteen at udarbejde forslag til gennemførelse af CJTF-konceptet, baseret på det begrebsmæssige arbejde og den efterfølgende rapport fra Rådets faste repræsentanter vedrørende den generelle politisk-militære ramme for CJTF-konceptet. Ministrene anbefalede, at der blev gennemført en afprøvning af konceptet, idet de samtidig lagde vægt på, at konceptet blev videreudviklet og forbedret. Denne anmodning og anbefaling blev vedtaget af Rådet i december i 1996 og førte til Militærkomiteens beslutning om at anmode de to chefer for NATO's overordnede kommandoer (MNC'er), SACEUR og SACLANT[3] om at indlede en gennemførelse af CJTF-konceptet i tre faser (se diagrammet på siden overfor).

Fase 1 skulle omfatte etableringen af tre CJTF-hovedkvarterer (*"parent"* hovedkvarter)[4] i den integrerede militærstrukturs andet kommandoniveau (niveauet direkte under MNC'erne) og skabelsen af grundlaget for kapaciteten til at indsætte søbaserede og landbaserede CJTF-hovedkvarterer. To afprøvninger af CJTF-hovedkvartererne var planlagt med henblik på at sætte de overordnede NATO-chefer i stand til i større grad at specificere, dimensionere og strukturere CJTF-kerner og CJTF-hovedkvarterer.

I september 1998 pålagde NATO's Militærkomite ved et møde på stabschefsniveau at påbegynde *fase 2* (vurderingsfasen) af CJTF-konceptet med henblik på at forberede *fase 3* (den fulde gennemførelse).

Afprøvningerne af CJTF-hovedkvarterer

På grund af den store betydning, man tillagde det at videreudvikle begrebet, blev der planlagt to afprøvninger af CJTF-hovedkvarterer i en sammentrængt tidsramme på kun 11 måneder, selvom NATO's normale øvelsesplanlægningscyklus er på to år. Den første afprøvning, *Allied Effort 97* byggede på en eksisterende årlig øvelsesserie for Centralregionen, *Cooperative Guard*. Den anden afprøvning blev indarbejdet i kriseøvelsen *Strong Resolve 98*, som allerede var under planlægning. I den første afprøvning, skulle et CJTF -

(1) CJTF kerneelementer udgør den mindst mulige og basale organisation, som man ved at supplere med andre elementer hurtigt kan omdanne til et komplet hovedkvarter.

(2) Implementeringsstyrken/ Stabiliseringsstyrken.

(3) Supreme Allied Commander Europe og Supreme Allied Commander Atlantic.

(4) Headquarters Allied Forces central Europe (AFCENT), Headquarters Allied Forces Southern Europe (AFSOUTH) og Headquarters Striking Fleet Atlantic (STRIKFLANT).

USS Mount Whitney (for oven) undervejs ud for den iberiske kyst, samtidig med at britiske amfibiekøretøjer går i land i Sierra del Retin (for neden) under CJTF-afprøvningen, Strong Resolve 98 (Crisis South) i marts 1998.

(NATO-fotos)

▶

hovedkvarter forberedes til en fredsstøtteoperation (PSO) på en opdigtet halvø med rudimentær infrastruktur (fravær af moderne veje samt luft- og kommunikationsnetværk), begrænset støtte fra værtslandet[5] og langt fra Europas Centralregion. De faktiske forberedelser til denne afprøvning og den efterfølgende Kommandopostøvelse *(Command Post Exercise, CPX)*[6] i november 1997 blev primært udført i Centralregionen tæt ved CJTF-hovedkvarteret, AFCENT, de allierede styrker i Centraleuropa. Denne afprøvning blev anvendt til at vurdere en landbaseret CJTF's behov og fokuserede alene på niveauet for CJTF-hovedkvarteret mens elementer fra højere og lavere niveauer blot skulle støtte øvelsen.

Den anden afprøvning, *Strong Resolve 98 (Crisis South)* var led i en virkelig øvelse, planlagt og udført i fællesskab af begge de overordnede NATO-kommandoer, SACEUR og SACLANT. Denne øvelse, som fandt sted i marts 1998, fokuserede på opstillingen af et søbaseret CJTF-hovedkvarter om bord på fartøjet *USS Mount Whitney* sammen med en indsatsstyrke samt deres indsættelse i og anvendelse i kriseområdet.

Under øvelsen fik CJTF-hovedkvarteret til opgave at forberede en PSO i det opdigtede land "Azure". I modsætning til, hvad der er sandsynligt i en virkelig situation, bød Azure på god støtte fra værtslandet, solid infrastruktur og relativt korte forsyningsveje fra Centraleuropa og Nordamerika. At øvelsesstøtten var på plads havde stor betydning for de operationelle stabes evne til at nyde fordel af afprøvningen.

Evaluering og resultater

Evalueringen af disse to afprøvninger fokuserede på deres begrebs- og doktrinmæssige aspekter og forsøgte ikke at måle den faktiske operationelle udførelse af det anvendte CJTF-hovedkvarter. Det, der blev vurderet, var oprettelsen af et CJTF-hovedkvarter de værnsfælles kommando- og kontrol samt operationelle planlægningskapaciteter, indsættelses- og oprettelsesaspekterne, CJTF-hovedkvarterets øvrige kapacitet (for eksempel evnen til at agere uden kernen) og de relevante kommunikations- og informationssystemer.

Den multinationale, værnsfælles planlægningsstab, hvis opgave det var at foretage den strategiske planlægning for begge overordnede NATO-kommandoer, var udpeget til at lede evalueringen. Flere nøgleområder blev inddraget i evalueringen af de to afprøvninger.

I begge afprøvninger var forstærkningen af CJTF HQ-kernen fra det permanente CJTF-hovedkvarter et problem på grund af NATO's overordnede forpligtelser i Bosnien og SFOR-hovedkvarterernes rotation i december 1997. Det var derfor nødvendigt at acceptere personelforstærking af CJTF-hovedkvarteret i stedet for de foretrukne forstrækninger i form af moduler.

Inddragelsen af partnerlandene i begge afprøvninger som observatører i *Allied Effort 97* og som fulde medspillere i *Strong Resolve 98* var en positiv udvikling. Bulgarien, Tjekkiet, Ungarn, Ungarn, Litauen, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Sverige og den tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien[7] bidrog alle med forskellige former for enten luft-, land- eller flådeaktiver til *Strong Resolve 98*. Endvidere var Rumæniens bidrag i form af et stabsforstærkningsmodul til den søbaserede CJTF-hovedkvarter et tegn på fordelene ved forstærkning i form af moduler. Vi fandt, at partnernes deltagelse i afprøvningerne var et godt første skridt i retning af deres senere fulde inddragelse.

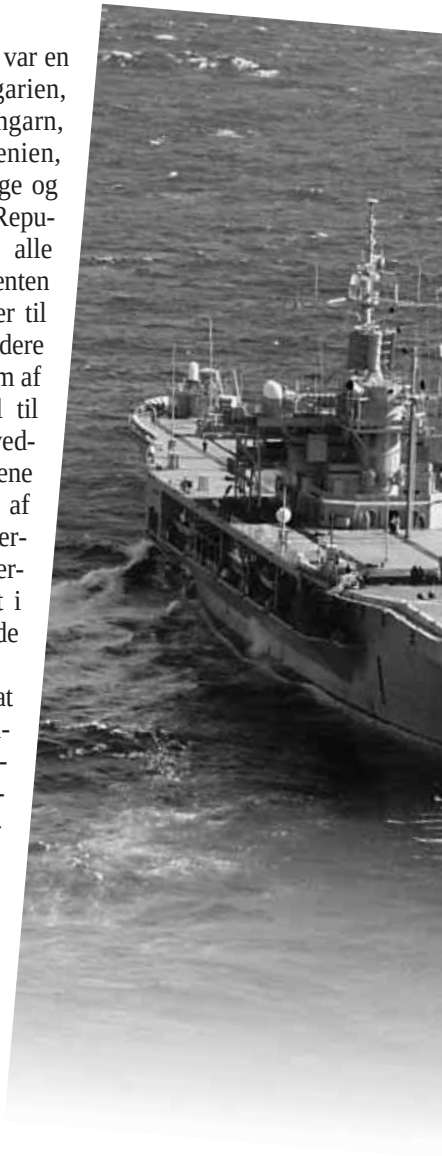

Vi konstaterede også, at opstilling af CJTF-hovedkvarter kræver yderligere tilpasning, og at kernestrukturen kræver større spændvidde og dybde i kapaciteten med henblik på at håndtere de udfordringer, som kendetegner operationer uden for Alliancens territorium. For eksempel skal funktionelle stabsområder som det civilt-militære samarbejde (CIMIC) være repræsenteret inden for CJTF-hovedkvarteret. Der er også behov for mere passende definitioner af størrelsen og sammensætningen af forstærkningsmodulerne med henblik på at opfylde behovene ved både CJTF-hovedkvarterer og i de permanente CJTF-hovedkvarter *("parent")*.

CJTF-hovedkvartererne var i begge afprøvninger i stand til hurtigt at omstille sig fra

(5) Host nation support, HNS, som betyder lokale militære eller civile ressourcer som kan støtte operationen.

(6) En CPX er en kommando- og kontroløvelse, der omfatter et hovedkvarter, men ikke dens enheder og styrker.

(7) Tyrkiet anerkender Den Makedonske Republik ved dens konstitutionelle navn.

rene militære (krigs-) funktioner til fredsstøtteoperationernes mere krævende opgaver som for eksempel brugen af ikke-dræbende alternativer, CIMIC og en effektiv offentlig informationskampagne. Baseret på afprøvningerne og med udgangspunkt i erfaringerne fra NATO's nuværende operationer i Bosnien er det klart, at et CJTF-hovedkvarter kræver betydelige ressourcer, og at dets personel må besidde de nødvendige kvalifikationer til opgaven.

Ingen af afprøvningerne havde til formål at bevise NATO's evne til at tilvejebringe de nødvendige ressourcer til at indsætte og opretholde et CJTF-hovedkvarter langt væk fra Alliancens territorium. Selvom det virkelige indsættelsesbehov således ikke var del af *Allied Effort 97-CPX*, gik stabens drøftelser under øvelsen ud på at identificere de problemer, der er forbundet med en landbaserede indsættelige kommando- og kontrolsystemer, herunder om disse aktiver ville være tilgængelige i tide og tilstrækkelige antal til hurtig indsættelse af kernen og den dermed forbundne støtte i eller nær kriseområdet.

I modsætning hertil viste det søbaserede CJTF-hovedkvarter i *Strong Resolve 98* sin fleksibilitet til hurtig indsættelse gennem forstærkning ombord på det amerikanske *Mt. Whitney* og ved at sejle ind i operationsområdet. Mens opretholdelsen af CJTF-hovedkvarter i begge afprøvninger skete udelukkende inden for Alliancens integrerede militære struktur på grund af deres relativt korte varighed, er det et velkendt, at opretholdelse er en afgørende faktor, således som det kan konstateres fra de nationale ressourcer, der er behov for for at understøtte NATO's igangværende operationer i Bosnien siden december 1995.

Ét spørgsmål, som altid vil kræve stor opmærksomhed er definitionen af kommunikations- og informationssystemer og de dertil krævede ressourcer, herunder kommando- og kontrolsystemer samt arbejdsstationer, forbindelser, netværk, etc. Begge afprøvninger viste betydningen af et effektivt og robust CIS. *Strong Resolve 98* var også en mulighed for at evaluere de strategiske kommunikationsbehov for søbaserede CJTF-hovedkvarter, omend med visse begrænsninger. *Allied Effort 97*

I modsætning hertil gjorde *Allied Effort 97*, trods sine begrænsninger ved ikke omfattende at teste CIS, der er krævet til at støtte en landbaseret CJTF-hovedkvarter på fredsstøtteoperation uden for Alliancens territorium i længere perioder, det klart, at tilvejebringelsen af strategiske CIS-kapaciteter, der er nødvendige for imødekomme behovene fra samtidigt indsatte CJTF-hovedkvarterer, vil kræve yderligere ressourcer.

Parallelt med evalueringen af de to afprøvninger har de to overordnede NATO-chefer udviklet en plan for inddragelse af CJTF HQ-træningskapacitet i NATO's regelmæssige øvelsesplanlægning og -programmering. Øvelsen *Allied Mix 99*, som skal gennemføres af AFSOUTH til næste efterår, vil byde på mulighed for at udvikle, træne og teste AFSOUTH's kapaciteter som et i permanent CJTF "parent"-hovedkvarter. Denne øvelse vil også blive brugt til at videreudvikle aspekter af CJTF-doktrinen, som stadig er under udvikling.

Næste fase

CJTF-afprøvningerne har vist, at konceptet er levedygtigt, og at de land- og søbaserede CJTF-hovedkvarterer er i stand til at håndtere de udfordringer, som de forudsete opgaver byder på. Med evalueringsresultaterne, erfaringerne fra Bosnien og den løbende stabsanalyse har NATO en omfattende information at trække på i den fortsatte gennemførelse af CJTF-konceptet, herunder videreudvikling af doktrinen og fastlæggelse af omkostningerne ved gennemførelse.

De to første afprøvninger har været et væsentligt og produktivt første skridt. Men jeg tror, at vi skal udvide fokus fra CJTF-hovedkvarteret selv til detaljerede studier af andre spørgsmål, som har med CJTF-konceptet at gøre, herunder opstilling af hovedkvarterer, træning, indsættelse, anvendelse og genindsættelse. Hovedkvartererne på næste trin af stigen, CJTF enkeltværnskommandoer, samt den nødvendige opretholdelse over længere perioder, rotation af personel, CIS og omkostninger vil alle spille en rolle i den finjustering, som naturligt vil være del af gennemførelsesprocessen.

I Den multinationale, værnsfælles planlægningsstab ser vi frem til at løfte de mange udfordringer fra den næste fase af gennemførelsen af CJTF-konceptet. ■

Nyt syn på NATO's rolle i europæisk sikkerhed

Michael Rühle
Planlægger, kontoret for politik og taleskrivning, NATO's politiske afdeling.

Mange har stadig svært ved at forstå, hvorfor NATO fortsat eksisterer så lang tid efter ophøret af den sovjetiske trussel. Forvirringen skyldes, at man fortsat anvender analytiske redskaber, der kæder NATO sammen med et enkelt formål, nemlig at tilvejebringe kollektivt forsvar. Efter afslutningen af Den Kolde Krig tjener organisationerne imidlertid mange formål og samarbejder om skabelsen af et mere gunstigt strategisk miljø. Ved at støtte en Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet, udviklingen af et demokratisk Rusland, sunde transatlantiske forbindelser og fælles tilgange til krisestyring er NATO blevet et instrument til at præge sikkerhedsmiljøet i bredeste forstand.

De forkerte spørgsmål

"Hvad er formålet med NATO, nu hvor der ikke længere er en sovjetisk trussel?" Ti år efter afslutningen af Den Kolde Krig er der stadigvæk mange, der stiller dette spørgsmål. Det er legitimt nok. Har vi ikke lært, at alliancer opløses, når deres fælles fjende er besejret? Hvis det er rigtigt, hvorfor eksisterer NATO så endnu? Og hvorfor dominerer NATO stadig den europæiske sikkerhedsdebat, lige fra Bosnien til spørgsmålet om udvidelse?

Nogle kritikere har i forundring over Alliancens fortsatte eksistens forklaret den med bureaukratisk træghed. Ifølge andre er Alliancens dagsorden konstrueret med henblik på at skjule, at Alliancen har mistet sit eksistensgrundlag. Disse forklaringer skyder imidlertid forbi, idet de alle hviler på en fundamental misforståelse af den rolle, institutionerne spiller i det nuværende sikkerhedsmiljø.

Under Den Kolde Krig havde institutionerne hver især én klar og veldefineret opgave. NATO's formål var at afskrække mod en veldefineret fjende. Men efter afslutningen af Den Kolde Krig har institutionerne fået mange redskaber i samarbejdet om at forme et mere fredeligt strategisk miljø.

Hvis man derfor ønsker at forstå, hvorfor NATO stadig eksisterer, og hvorfor det har mere at bestille end nogensinde, må man udskifte de analytiske redskaber. I stedet for forgæves at lede efter et enkelt formål til erstatning for afskrækkelse mod "den sovjetiske trussel", må man stille det bredere spørgsmål: "Hvordan bidrager NATO til den fremspirende euro-atlantiske sikkerhedsarkitektur?"

Sikkerhedsarkitektur: den rette sammenhæng

Når spørgsmålet stilles på den måde, følger det næste spørgsmål med det samme, nemlig hvordan en sikker-

Fra venstre mod højre: Jorge Domecq (chef for generalsekretærens personlige sekretariat), generalsekretær Javier Solana, general Klaus Naumann (formand for Militærkomiteen) og Anthony Cragg (assisterende generalsekretær for forsvarsplanlægning og -operationer) forbereder mødet om krisen i Kosovo den 27. oktober i NATO-Rådet.

(NATO-foto)

hedsarkitektur defineres. Der er fremsat mange bud på en sådan definition, der ofte lægger vægten på begrebet "gensidigt forbundne institutioner" *("interlocking institutions")*. Dette begreb er fortsat en anvendelig forståelsesramme, om end det ikke indfanger dynamikken i udviklingen efter afslutningen af Den Kolde Krig. I stedet for at se på institutioner, kan det være mere nyttigt at forstå en arkitektur som en række centrale politiske processer, der alle er med til at forme det strategiske miljø, nemlig den europæiske integrationsproces, udviklingen i Rusland og i de transatlantiske forbindelser samt den gradvise udvikling af krisestyring i det euro-atlantiske område. Hvis disse processer går i en positiv retning, vil de i sig selv frembringe nye relationer - en ramme hvor kriser og konflikter kan forebygges, eller i det mindste styres med held, dvs. en "arkitektur".

Det er klart, at hvis disse processer skal styres med held, skal langt flere medspillere end kun NATO deltage. I de seneste år er alle de væsentligste organisationer ophørt med kun at have ét formål og er begyndt at arbejde for en styring af disse bredere politiske processer. Den Europæiske Unions udvidelsesproces, dens særlige programmer for Rusland eller dens øgede Middelhavsdimension er eksempler på denne tendens. Det samme gælder for Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), som har en rolle at spille i afdramatiseringen af mindretalsproblemer i Europa, organiseringen af frie valg i Bosnien eller - for nyligt - verifikationen af en aftale i Kosovo.

NATO er imidlertid enestående, fordi kun NATO kan tilvejebringe instrumenterne til at bringe disse processer sammen på en sammenhængende måde. Alliancens kombination af politisk konsultation, militær kompetence og transatlantisk forpligtelse gør den til en enestående bidragyder til styringen af den europæiske integrationsproces' sikkerhedsdimension, udviklingen af Rusland til en ansvarlig sikkerhedsaktør, opretholdelse af den transatlantiske forbindelse og opbygningen af krisestyring i det euro-atlantiske område.

Samlingen af Europa: uddybning og udvidelse

NATO og den europæiske integrationsproces har altid været tæt forbundet med hinanden. Under hele Den Kolde Krig var NATO's forhold til den europæiske integrationsproces passiv: Den Atlantiske Alliance sørgede for sikkerheden i et Europa, der især fokuserede på økonomisk og politisk samarbejde.

Nu har NATO ikke længere en sådan passiv rolle. Siden beslutningen om at udvikle en Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet (European Security and Defence Identity, ESDI) inden for NATO - og ikke uden for - er NATO's rolle i uddybningen af den europæiske integration blevet aktiv. Ved at styrke WEU's kapacitet til at handle, hvor et europæisk militært svar er at foretrække, er NATO blevet den ramme, i hvilken Europa kan overvinde begrænsningerne og handle som strategisk aktør.

Den 18. oktober forbereder en fortrop i Pristina 2.000 OSCE-observatørers ankomst. De skal verificere overholdelsen af FN-resolutionerne med henblik på at forebygge en humanitær katastrofe i Kosovo. En NATO-styrke er parat til i nødstilfælde at bistå med tilbagetrækningen af observatørerne, hvis det bliver nødvendigt.

(AP-foto)

Udviklingen af ESDI inden for NATO afspejler ikke blot bevidstheden om, at europæisk militær handlekraft i overskuelig fremtid afhænger af materiel støtte fra USA. Den sikrer også, at andre strategiske partnere som Canada, Norge og Tyrkiet fortsat deltager i processen. Et mere fleksibelt NATO gør det muligt for Europa at gøre fremskridt i uddybningen af sin integration uden at blive fanget i en pinefuld splittelse mellem politiske ambitioner og begrænsede militære midler.

NATO's bidrag til udvidelsen af europæisk integration er mere direkte. Den består af udvidelsen af selve NATO. Det delte Europa kan kun heles, hvis de nye demokratier i Øst også er i stand til at håndhæve retten til at bestemme over deres udenrigspolitik og sikkerhedspolitiske orientering. Med den historisk enestående integration, der er sket i NATO og EU, kan det ikke undre, at mange af disse stater betragter sig som fremtidige medlemmer af disse to organisationer.

Begge udvidelsesprocesser har allerede bevist deres værdi som effektive instrumenter til kontrollerede forandringer. Udsigten til medlemskab af NATO og EU har ansporet mange lande i Central- og Østeuropa til at

sætte indenrigspolitiske reformer og konfliktfyldte emner i forholdet til andre lande på dagsordenen. NATO's troværdige vilje til at holde døren åben for flere medlemmer, er derfor sandsynligvis en stærk løftestang til at øve indflydelse på det strategiske miljø på en positiv måde i de kommende år.

NATO og Rusland: i retning af et modent partnerskab

Udviklingen i Rusland - den største ubekendte i Europæisk sikkerhed - er den anden væsentlige politiske proces med betydning for den nye sikkerhedsarkitekturs fremtid. Hvis Rusland bliver på demokratiets og markedsøkonomiens sti, kan de fleste af de europæiske sikkerhedsproblemer løses gennem samarbejde. Det gælder både regionale konflikter, atomar sikkerhed eller ikke-spredningsspørgsmål. NATO har derfor en stærk interesse i konstruktivt at inddrage Rusland i den sikkerhedsarkitektur, der er under opbygning.

Men hvad kan NATO gøre for at bistå Rusland med at deltage i udviklingen i Europa? Er NATO ikke den organisation, der mest synligt holder Rusland udenfor og dermed udelukker det fra flest muligheder for samarbejde?

Det ville være arrogant for Alliancen at hævde, at den selv spillede en førende rolle for at bringe Rusland ind i den demokratiske verden. Ikke desto mindre er Alliancens samarbejdsinitiativer i forhold til Rusland af væsentlig betydning. De er tegn på, at NATO tager Rusland alvorligt som en vigtig sikkerhedsaktør.

NATO-Rusland Akten fra maj 1997 banede vej for et nyt samarbejdsbaseret forhold. Det åbnede op for nye samarbejdsområder, der går fra forebyggelse af spredning til fælles tilgange til krisestyring. Gennem Det Permanente NATO-Rusland Fællesråd (PJC) er politisk konsultation mellem Alliancen og den eurasiske stormagt blevet institutionaliseret. PJC lukker således et hul i den europæiske sikkerhedsarkitektur. Selvom konsultationerne i PJC ikke altid fører til fælles positioner, tjener de til at mindske misforståelserne eller modstridende signaler i en krise. Men vigtigst af alt viser disse konsultationer, at NATO og Rusland ikke er faldet for den fatalistiske logik med at betragte hinanden som permanente modstandere.

Den amerikanske forsvarsminister William Cohen (til venstre) sammen med den portugisiske forsvarsminister Veiga Simao på det uformelle NATO-forsvarsministermøde i Vilamoura, Portugal, den 24. september. Et sundt transatlantisk forhold er kernen i Alliancen

(NATO-foto)

Den transatlantiske forbindelse: Alliancens kerne

Hverken den europæiske integrationsproces eller den konstruktive inddragelse af Rusland ville være mulig uden stærke transatlantiske forbindelser. Den sikkerhedsforbindelse, som knytter Nordamerika til Europa, bidrager stadig til sunde forhold mellem de europæiske lande. Den sikrer også, at Rusland ikke falder for fristelsen til endnu en gang at forfølge sine sikkerhedsinteresser på bekostning af sine naboer. Sidst, men ikke mindst, er USA fortsat enestående med hensyn til krisestyring - fra at lette tysk genforening til at løse konflikten i Bosnien.

Dette er årsagerne til, at en ny europæisk sikkerhedsarkitektur altid bør være en euro-atlantisk arkitektur. Hvis den transatlantiske forbindelse skal fungere gnidningsfrit i fremtiden, er det ikke nok at gøre, som man altid har gjort. På begge sider

af Atlanterhavet kommer en ny generation til roret, som ikke længere ser NATO gennem den personlige erfarings eller det følelsesmæssige engagements briller. NATO må, hvis det skal blive ved med at være et centralt forum i det transatlantiske sikkerhedssamarbejde i et nyt sikkerhedsmiljø, kunne tage de nye udfordringer op.

Sådan en udfordring er spredningen af masseødelæggelsesvåben. En politisk forebyggelse - og en beskyttelse mod de militære konsekvenser - kan kun finde sted gennem transatlantisk samarbejde. Det er derfor logisk, at NATO har sat dette emne på dagsordenen.

Opretholdelsen af sunde transatlantiske forbindelser kræver også en håndtering af spørgsmålet om retfærdig byrdefordeling. Som det har været påpeget med reference til den europæiske integration, forsøger NATO at skabe en ny formel for transatlantisk byrdefordeling gennem en styrkelse af Europas handlekraft. Denne politik vil dog kun kunne lykkes, hvis USA overvinder sin underliggende skepsis mod en særskilt sikkerhedsrolle for Europa. På samme måde må Europa søge at etablere en ESDI, der ikke blot er et udtryk for europæisk selvhævdelse, men som er et ægte bidrag til et nyt og mere ægte transatlantisk partnerskab.

Mod et euro-atlantisk sikkerhedsrum

Europæisk integration, Ruslands udvikling og transatlantiske forbindelser er tre processer, der alle har én ting til fælles: De er afgørende for sikkerheden af den euro-atlantiske region. I modsætning hertil falder regionale konflikter ikke i denne kategori. De er ikke "centrale", når man ser snævert på dem i territorial forstand. Ikke desto mindre efterlod Bosnien-konflikten dybe ar i hele det euro-atlantiske område. Uenigheder i mellem USA og Europa, i forholdet mellem NATO og Rusland og mellem de europæiske stater var lige ved at underminere den tillid, som er nødvendig for at bygge en ny sikkerhedsarkitektur op. Sådan en arkitektur kræver derfor endnu en byggesten, nemlig kapaciteten til krisestyring i hele det euro-atlantiske område.

NATO forbliver uomgængelig i håndteringen af disse opgaver. Alliancens enestående militære kompetence har gjort det muligt for den at smede bånd til mange lande uden for NATO. Partnerskab for Fred (PfP) omfatter 27 lande - lige fra Sverige til Kasakhstan - i et militært samarbejde med NATO. Ingen anden institution kunne have reageret så hurtigt.

Dette samarbejde har allerede spillet en betydelig rolle for den fælles operation i Bosnien og for bistanden til de lande, som grænser op til Kosovo. Den vil også lette dannelsen af fremtidige militære koalitioner. Sammen med PfP's politiske del, Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd, (Euro-Atlantic Partnership Council, EAPC), har NATO skabt en sikkerhedsramme, som bygger bro mellem forskellige typer af medlemskab, fremmer fælles tilgange til krisestyring og regionalt samarbejde og giver tidligere neutrale lande mulighed for at komme tættere på de europæisk-atlantiske sikkerhedsstrukturer.

De rigtige spørgsmål

NATO er blevet et uvurderligt instrument til skabelse af euro-atlantisk sikkerhed - en katalysator for en bredere sikkerhedsorden. Derfor vil ethvert forsøg på at analysere Alliancen med forældede målestokke fra Den Kolde Krig føre ind i en blindgyde, når man skal forstå NATO's fortsatte livskraft. Det spørgsmål, man derfor bør stille er ikke "Hvad er NATO's eneste opgave i tiden efter Den Kolde Krig?". Det spørgsmål, som rammer sagens kerne, er snarere "Hvad er NATO's bidrag til den fremspirende euro-atlantiske sikkerhedsarkitektur?"

Det er naturligvis en ambitiøs målestok for NATO's handlinger, idet den går langt ud over afskrækkelse og forsvar og ind i håndteringen af langsigtede politiske forandringer. Ikke desto mindre er det den eneste nyttige målestok. Som generalsekretær Solana engang sagde det, har NATO bevæget sig fra at forebygge "det værst tænkelige tilfælde" til at arbejde for "det bedst tænkelige tilfælde", nemlig en ny sikkerhedsarkitektur for det euro-atlantiske område. ■

FOKUS

Ny fast repræsentant for Frankrig

Ambassadør Philippe Guelluy har efterfulgt Gérard Errera som Frankrigs faste repræsentant ved Det Nordatlantiske Råd.

Philippe Guelluy (47 år) indledte sin diplomatiske karriere i Tokyo i 1971 og blev fire år senere udstationeret på den faste NATO-repræsentation. Efter at være kommet tilbage til Udenrigsministeriet i 1978 blev han året efter udnævnt til ambassaderåd på ambassaden i Madrid. Han vendte tilbage til Paris fire år senere som souschef og siden chef for strategiske spørgsmål i Udenrigsministeriet, før han i 1992 blev udnævnt som ambassadør i Norge. Tre år senere blev han udlånt til Forsvarsministeriet i Paris som diplomatisk rådgiver og var dernæst Officiel Repræsentant i Udenrigsministeriet indtil han indledte sit arbejde i NATO i september 1998.

NATO's bidrag til styrkelse af samarbejdet i Middelhavsområdet

Alberto Bin
NATO's Afdeling for politiske anliggender,
kontoret for multilaterale og regionale spørgsmål

Som led i et bredere anlagt samarbejde i regionen søger NATO's Middelhavsdialog at forbedre den gensidige forståelse og stabilitet omkring Middelhavet. I det forløbne år har Dialogen bevist sin praktiske værdi og sit udviklingspotentiale, idet alle seks dialoglande, Egypten, Israel, Jordan, Mauretanien, Marokko og Tunesien, har deltaget i talrige samarbejdsaktiviteter. Dr. Bin finder imidlertid, at dialogens succes i sidste ende afhænger af yderligere støtte fra både NATO- og dialoglandene. Én måde at styrke dialogen på kunne være, at NATO koncentrerede sin indsats om de områder, hvor NATO har et klart fortrin i forhold til andre organisationer, herunder forsvar og sikkerhed.

De grundlæggende forandringer i det europæiske sikkerhedsklima igennem det seneste årti har også haft stor betydning for Middelhavsområdet. Regionens øgede strategiske betydning hænger sammen med den voksende erkendelse af, at sikkerheden i Europa er tæt forbundet med sikkerhed og stabilitet i Middelhavsområdet.

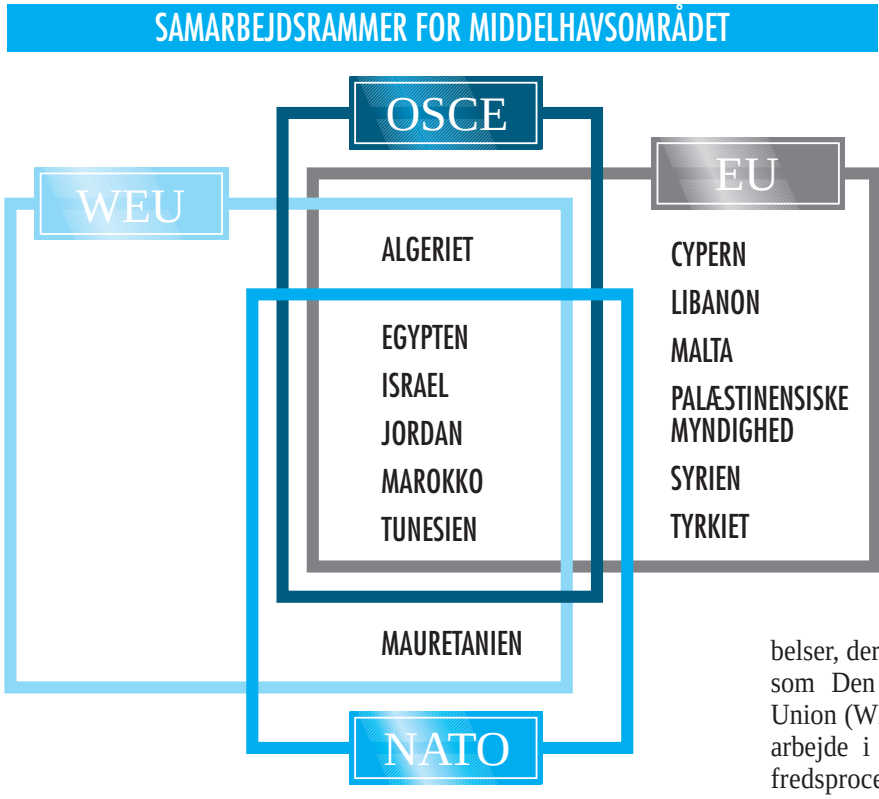

22 lande grænser op til Middelhavet. Dette sikkerhedsmiljøs mangefacetterede karakter gør det nødvendigt med et omfattende sikkerhedsbegreb, som ikke blot tager hensyn til politiske og militære forhold, men også socio-økonomiske, miljømæssige og kulturelle faktorer. Faktisk er mange af de sikkerhedsproblemer, som er dukket op i regionen efter afslutningen på Den Kolde Krig, ikke militære i snæver forstand, men problemer, som eventuelt kan spille sammen med mere traditionelle sikkerhedsrisici.

De første forsøg på at skabe en dialog i regionen går tilbage til begyndelsen af 1970'erne, men de var ret ineffektive på grund af Øst-Vest-konfrontationens vilkår. Afslutningen af Den Kolde Krig har fjernet mange af forhindringerne for den slags regionalt samarbejde, som effektivt kan tage udfordringerne i Middelhavsområdet op.

Den politiske dimension

Alliancens Middelhavsdialog med seks lande uden for NATO, Egypten, Israel, Jordan, Mauretanien, Marokko og Tunesien, er ikke en reaktion på en bestemt begivenhed eller trussel, men snarere et led i NATO's generelle samarbejdsbaserede tilgang til sikkerhed. Den er en del af den bredere ramme for regionalt samarbejde og et supplement til de bestræbelser, der gøres af andre internationale organisationer som Den Europæiske Union, Den Vesteuropæiske Union (WEU), Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa, (OSCE) samt den mellemøstlige fredsproces. Det langsigtede mål for alle samarbejdsaktiviteterne er at skabe et gunstigt klima for fredelige og gensidigt udbytterige forhold i Middelhavsregionen.

NATO betragter Middelhavsområdet som en region præget af en række særlige dynamikker og udfordringer og med et stadigt uudnyttet potentiale for dialog og samarbejde om sikkerhedsspørgsmål. Målet med Middelhavsdialogen er primært politisk: at øge forstå-

Egyptian SFOR soldiers with Kosovo refugees in Sarajevo on 13 October. Egypt is one of three Dialogue countries that have cooperated militarily with the Alliance in the NATO-Led IFOR/SFOR operations in Bosnia and Herzegovina.

(Belga photo)

elsen for NATO's politik og aktiviteter og opnå en bedre indsigt i de involverede landes sikkerhedsbehov. Dialogen er også nødvendigvis differentieret, idet den tager udgangspunkt i den opfattelse, at man ikke kan bruge de samme løsninger og samarbejdsmetoder på hele området, og at regionen rummer store politiske, socio-økonomiske, kulturelle og religiøse forskelle.

Middelhavsdialogen fik ny dynamik med Madrid-Topmødet i juli 1997, hvor Samarbejdsgruppen om Middelhavsregionen (Mediterranean Cooperation Group, MCG) blev oprettet[1]. Gennem MCG blev NATO-landene direkte inddraget i politiske diskussioner med Middelhavsdialoglandene, hvilket skabte et forum for udveksling af synspunkter om sikkerhedssituationen i området.

De første politiske diskussioner mellem de allierede og de enkelte deltagende lande fandt sted i slutningen af 1997, og de seneste i november 1998. Selvom dialogen primært finder sted mellem NATO og de enkelte dialoglande, gennemføres der dog også multilaterale møder, især i form af informationsmøder og briefinger specielt for embedsmænd fra dialoglandene. NATO-landene er endvidere mødtes regelmæssigt inden for rammen af MCG for at drøfte politiske og andre forhold af direkte betydning for dialogen. Oprettelsen af MCG har givet Alliancens Middelhavsdimension en høj grad af synlighed.

Praktisk samarbejde

Middelhavsdialogen søger ud over de politiske mål at fremme det praktiske samarbejde. Det sker primært gennem det årlige arbejdsprogram mellem NATO- og Middelhavsdialoglandene. I 1998 omfattede dette program aktiviteter inden for information, civil beredskabsplanlægning samt videnskabelige og forsvarsrelaterede områder. I løbet af det seneste år har dialogen bevist, at den udgør et solidt grundlag for at skabe større tillid og øge gennemsigtigheden i sikkerhedsspørgsmål mellem regionens lande.

Information står helt centralt i initiativet, idet den fremmer den gensidige forståelse mellem Alliancen og dialoglandene. NATO har støttet konferencer og seminarer for repræsentanter fra NATO- og dialoglande, herunder sidste års konference på topniveau i november i Rom om NATO's Middelhavsdialog, medfinansieret af det italienske Centro Militare di Studi Strategici[2]. I den forbindelse fremlagde RAND et studie, som det havde foretaget på initiativ af det italien-

(1)

For flere oplysninger om dialogens forhistorie, se Jette Nordam "Middelhavsdialogen: Fjernelse af misforståelser og skabelse af tillid" i ***NATO nyt*** *nr. 4, juli - august 1997, s.26-29*

(2)

For flere oplysninger om Rom-konferencen se Nicola de Santis, "Fremtiden for NATO's Middelhavs-nitiativ" i ***NATO nyt****, nr. 1, forår 1998, s. 32-35.*

(3)

Se F. Stephen Larrabee, Jerrold Green, Ian O. Lesser and Michele Zanini, NATO's Mediterranean Initiative. Policy Issues and Dilemmas, *Santa Monica, CA, RAND, 1998.*

ske forsvarsministerium, om dialogens fremtid for toppen af NATO's politiske og militære myndigheder, samt for repræsentanter for Middelhavsdialoglandene og andre organisationer[3]. En opfølgning vil finde sted i Valencia, Spanien, i 1999, når den spanske regering og NATO sammen sponsorerer et internationalt seminar om Middelhavsdialogen og det nye NATO.

NATO tildelte også sit første Institutionelle Stipendium til akademikere fra regionen i 1998 efter samme mønster som for partnerlandene i Central- og Østeuropa. Der er uddelt fem stipendier til akademikere fra Egypten, Israel, Jordan, Mauretanien og Marokko. Forskningen omfatter emner som *Sikkerheden i det østlige Middelhavsområde, Økonomiske aspekter af sikkerhedssamarbejdet i Middelhavsregionen og Konkurrerende sikkerheds- og samarbejdsvisioner i den arabiske verden.*

FOKUS

Ny assisterende generalsekretær for Sikkerhedsinvestering, logistik og civil beredskabsplanlægning.

NATO's generalsekretær Javier Solana har udpeget Hr. Øivind Bækken som assisterende generalsekretær for Sikkerhedsinvestering, logistik og civil beredskabsplanlægning fra 1. september 1998.

Øivind Bækken (53 år) indledte sin karriere i Det Kongelige Norske Forsvarsministerium i 1976 efter at have modtaget sin kandidatgrad i økonomi fra Universitetet i Oslo. Han har tidligere også studeret i USA og Schweiz og har taget eksamen fra NATO's forsvarsakademi i Rom (1982).

Efter at have været chef for Forsvarsministeriets Afdeling for anskaffelser var Øivind Bækken tre år ved den norske NATO-delegation, hvorefter han vendte hjem til Oslo som stedfortrædende generaldirektør for Planer og Budgetter og siden for Materiel. I 1990 blev han udnævnt til generaldirektør for Direktoratet for Materiel og National Rustning og var national repræsentant og national materieldirektør ved både Konferencen af Nationale Materieldirektører (CNAD) i NATO og Den Vesteuropæiske Rustningsgruppe (WEAG). I 1993 blev han generaldirektør for Forsvarsressourcer og senere i 1996 blev han del af den norske delegation ved NATO som forsvarsrådgiver. Det efterfølgende år blev han genudnævnt til generaldirektør og særlig rådgiver for ministeren vedrørende ressourcestyring i Forsvarsministeriet, hvilket han var frem til sin tiltræden ved NATO's internationale stab.

Andre informationsaktiviteter har omfattet besøg af meningsdannere, akademikere, journalister og embedsmænd fra Middelhavsdialoglandene ved NATO's hovedkvarter. For eksempel kom meningsdannere fra institutioner som det egyptiske Iba Khadun-center for udviklingsstudier, Mauretaniens Nouakchott-universitet og det tunesiske Institut for Strategiske Studier til NATO til briefinger om Middelhavsinitiativet. Parlamentarikere fra udenrigs- og forsvarskomiteer fra alle seks Middelhavsdialoglande var også inviteret til Bruxelles til en briefing i december.

Et andet vigtigt skridt i bestræbelsen på at udveksle information var NATO-udenrigsministrenes beslutning om at udpege ambassader som NATO-kontaktpunkter i Middelhavsdialoglandene. Systemet svarer til det, der siden 1992 har fungeret i partnerlande i Central- og Østeuropa, hvor en ambassade fra et NATO-land repræsenterer Alliancen i alle dialoglande.

Et andet centralt element i Alliancens arbejdsprogram for Middelhavsområdet er civil beredskabsplanlægning (Civil Emergency Planning, CEP). Nogle Middelhavslande er allerede inviteret til at deltage i flere CEP-aktiviteter i år, herunder kurser på NATO-skolen i Oberammergau om civilt-militært samarbejde som svar på natur- eller menneskeskabte katastrofer, samt i konferencer og seminarer i Portugal, Østrig og Ungarn.

Derudover har NATO sammen med de græske myndigheder sponsoreret et seminar om *Nedsættelse af faren for naturkatastrofer i Middelhavet*, der var særligt udformet for Middelhavsdialoglandene, og som blev afholdt i Athen i november 1998. Seminaret bragte ledere fra CEP-organer fra NATO- og Middelhavsdialoglande sammen for første gang. Begivenheden var et forum for både udveksling af information og for professionelle og personlige kontakter mellem civile eksperter inden for det civile beredskab.

NATO's Middelhavsdialog har også fremmet videnskabeligt samarbejde gennem NATO's Videnskabsprogram. I 1998 gjorde fondsmidler det muligt for videnskabsmænd fra Middelhavsdialoglandene at deltage i NATO-sponsorerede Forsknings-workshops på højt niveau, programmer på universitetsinstitutter, forskningsmidler og videnskabelige stipendier. Således tog en nylig workshop ledet af en græsk og israelsk videnskabsmand emnet *Ikke-konventionelle optiske elementer til informationslagring, bearbejdelse og kommunikation* op. Videnskabsmænd fra Jordan og Marokko har også deltaget i workshoppen.

Den militære dimension

Der er også en militær dimension af arbejdsprogrammet. I 1998 omfattede den invitationer til dialoglandene til at observere NATO- og PfP-øvelser på havet og på land, deltage i seminarer og workshops, besøge

NATO's militære organer og udveksle stabsofficerer mellem NATO- og dialoglande. Programmet omfattede også havnebesøg til dialoglande af NATO's Stående Middelhavsflåde (STANAVFORMED).

NATO's militære myndigheder har udviklet et militært koncept, der særligt er udformet til Middelhavsdialoglandene. Det omfatter tre hovedelementer: kurser på NATO-skolen i Oberammergau, kurser og andre akademiske aktiviteter på NATO's forsvarsakademi i Rom, og særlige aktiviteter, der skal udføres under Europakommandoen (ACE) og Atlanterhavskommandoen (ACLANT).

I 1998 sendte dialoglandene studerende til NATO-skolen i Oberammergau på kurser om miljøbeskyttelse, fredsbevarelse, multinationale styrker, gennemførelse af konventionel våbenkontrol og europæisk sikkerhedssamarbejde. Der er også adgang til et kursus i civilt-militært samarbejde for ledere inden for civilt beredskab, og på grund af den stærke interesse for krisestyring vil der endvidere blive oprettet et kursus om det emne.

NATO's forsvarsakademi i Rom udbød i april 1998 sit første "Generals- og Flagofficerskursus" særligt rettet mod repræsentanter fra Middelhavsdialoglandene. Alle seks dialoglande deltog. Kurset, som også havde deltagelse fra NATO-lande, gav mulighed for at lære mere om aktuelle alliancespørgsmål og studere NATO's rolle i europæisk sikkerhedssamarbejde. Kurset omfattede endvidere en detaljeret gennemgang af NATO's Middelhavsdialog. Et internationalt forskningsseminar for Middelhavsregionen planlagdes gennemført på akademiet i december 1998 med det mål at øge forståelsen mellem forskere og eksperter i sikkerhedsstudier fra NATO og dets medlemslande samt fra Middelhavsdialoglandene.

Med hensyn til øvelser udbød NATO's to hovedkommandoer 34 militære aktiviteter til Middelhavsdialoglandene i 1998, herunder to PfP-observatøraktiviteter inden for eftersøgning og redning, sikkerhed til søs og medicinsk evakuering, såvel som øvelser i fredsstøtte og humanitær bistand. Tre Middelhavsdialoglande - Egypten, Jordan og Marokko – har endvidere allerede samarbejdet med Alliancen i de NATO-ledede IFOR/SFOR-operationer i Bosnien-Hercegovina.

NATO's Middelhavsdialog

Den politiske dimension:

- Møder i Samarbejdsgruppen for Middelhavsregionen (MCG)*
- Politiske diskussioner i formatet "MCG+1"
- Ad hoc-informationsmøder og briefinger i formatet "MCG+n"

Den praktiske dimension:

- Information
- Civil beredskabsplanlægning
- Videnskab
- Militære aktiviteter
  - Kurser på NATO's skole i Oberammergau
  - Kurser og aktiviteter på NATO's Forsvarsakademi i Rom
  - Specifikke aktiviteter gennemført under de to hovedkommandoer, ACE og ACLANT

* MCG, som har det overordnede ansvar for Middelhavsdialogen, består af NATO's medlemslande, normalt repræsenteret på niveau af politiske rådgivere.

Udviklingsmuligheder

Det er oplagt, når man betragter resultaterne i 1998, at Middelhavsdialogen har gode udviklingsmuligheder. Der er plads til at udvide både deltagelsen og indholdet. Samtidig bør Middelhavsdialoglandene have flere muligheder for at fremsætte deres ønsker og forme dialogen i forhold til deres specifikke behov. Der bør lægges større vægt på at gøre de emner, som både Alliancen og dialoglandene er interesserede i, mere gennemskuelige, også på forsvarsområdet. En mere formel samarbejdsramme for Middelhavsområdet kunne også være en måde at øge NATO's samarbejde med landene i regionen.

Middelhavsdialogens fremtid vil i høj grad være præget af udviklingen i to andre regionale fora, EU's Barcelonaproces og den mellemøstlige fredsproces. Begge har til mål at øge stabiliteten og sikkerhedssamarbejdet i området. Disse to meget forskellige processers succes eller fiasko vil få stor betydning for regionen som helhed. Det er derfor i alle allieredes interesse at sikre, at begge processer lever og fungerer godt, hvis NATO skal have succes med sin egen rolle som brobygger.

NATO's bidrag bør være en fortsat styrkelse af Middelhavsdialogen ved at koncentrere sig om de områder, hvor NATO har et klart fortrin sammenlignet med andre organisationer, nemlig forsvar og sikkerhed. Det vil være et supplement til andre organisationers initiativer og bidrage til konstruktive relationer til NATO's naboer omkring Middelhavet. Med henblik herpå bør NATO overveje at udvikle yderligere militært samarbejde og øge dialoglandenes deltagelse i fredsstøtte og andre militære aktiviteter.

NATO's Middelhavsdialog afhænger af både NATO-medlemmernes og dialoglandenes aktive deltagelse og stærke støtte. Begge parter må sammen skabe den tillid og gennemskuelighed, der kendetegner et ægte partnerskab. ■

Uddannelse af det 21. århundredes ledere – et øjebliksbillede af Marshall-Centret for Sikkerhedsstudier

Robert Kennedy
Leder af Det Europæiske George C. Marshall Center for Sikkerhedsstudier

Marshall-Centret, der blev oprettet i Garmisch i Tyskland af USA og Tyskland i 1993, er et sted, hvor højtstående militære og civile embedsmænd fra det euro-atlantiske samfund i fællesskab kan lære at håndtere det næste århundredes udfordringer. Centret opbygger gennem sine kurser i konfliktstyring, forsvarsbudgetlægning og sprog et netværk af nationale sikkerhedseksperter fra Øst og Vest. Professor Kennedy forklarer, at Centrets mål med kurserne er at bibringe deltagerne den viden og de visioner, der er nødvendige for at klare det nye årtusinds udfordringer.

Vi har historisk kun haft ganske få lejligheder til fundamentalt at ændre forholdene mellem staterne og dermed grundlæggende at forbedre alle menneskers liv. Nu, hvor Den Kolde Krig ligger bag os, og vi står foran det nye årtusind, er muligheden opstået for at skabe et nyt samfund, som er helt anderledes end de århundreder af konflikt, der har karakteriseret det eksisterende system af national-stater.

Ægte forandringer kræver ledelse og vision, og en klogskab, som opstår af indsigtsfuld og vedvarende gennemtænkning af de spørgsmål, som vores folk og lande står overfor. Denne mulighedernes epoke er også en tid, hvor vores egen velfærd er uadskilleligt knyttet til vores naboers. Kun i fællesskab kan vi skabe en mere stabil, sikker og velstående fremtid. Det Europæiske George C. Marshall-Center for Sikkerhedsstudier i Garmisch fremmer det lederskab, det samarbejde og den beslutsomhed, som vil kunne gøre et sådant nyt samfund til virkelighed. Ved at bringe embedsmænd fra forsvaret og den nationale sikkerhedselite fra hele det atlantiske, europæiske og eurasiske fællesskab sammen kan Marshall-Centret skabe den diskussion og de problemløsninger, som kan føre til reelle forandringer.

Denne enestående uddannelsesinstitution blev 1993 skabt af Tyskland og USA i fællesskab. Centrets programmer er rettet mod embedsmænd på højt og mellemhøjt niveau, suppleret af konferencer og andre forskningsaktiviteter. Centrets mål er at skabe grundlaget for et internationalt miljø af fred, stabilitet og økonomisk vækst gennem kurser for civile og militære ledere, som

- fremmer en forståelse for, hvordan man formulerer en national sikkerhedsstrategi i en gensidigt afhængig verden
- giver dybere indsigt i komplicerede internationale spørgsmål
- opmuntrer til partnerskaber og samarbejdsforhold
- fremmer dialogen og den frie udveksling af ideer
- styrker respekten for menneskerettigheder, individets værdighed og demokratiske institutioner samt
- udvikler fælles værdisæt og fælles universelle udfordringer.

En statue af general George C. Marshall står ved indgangen til centret i Garmisch, Tyskland.

(Marshall-Center foto)

Kurser i forsvars- og sikkerhedsstudier

Marshall-Centret udbyder tre slags uddannelsesprogrammer inden for forsvars- og sikkerhedsstudier for embedsmænd fra blandt andet forsvaret og udenrigstjenesten fra Europa og Eurasien. Disse kurser på højt universitetsniveau, som regelmæssigt gennemgås og justeres, fokuserer på, hvordan den nationale sikkerhedsstrategi formuleres og videreudvikles i demokratiske samfund. Kurserne er helt centrale i Marshall-Centrets indsats for at opbygge et netværk af nationale sikkerhedseksperter fra Øst og Vest. I sidste ende vil kurserne sikre fremtiden for demokratiske reformer i alle lande.

Alle kurserne afholdes på tre sprog: engelsk, tysk og russisk og bliver suppleret med sprogundervisning i engelsk og tysk. Eleverne modtager computertræning på højt niveau, og alle kursusdeltagere har computer på deres værelser med ubegrænset adgang til Internettet.

Højtstående lederkurser

To kurser for topledere udbydes hvert år. De går over to uger med fokus på forskellige emner. I år drejede forårets kursus sig om "Formulering af national sikkerhedsstrategi og styring af strategisk forandring", og kurset i efteråret handlede om "Europæisk sikkerhedsarkitektur og fredsstøtteoperationer".

Kurset er en intensiv, særdeles værdifuld, praktisk læreproces rettet mod problemløsning inden for demokratisk styring af forsvaret og transnational sikkerhed. Læreprocessen omfatter præsentationer ved en række fremstående foredragsholdere, læsning, seminardiskussioner, deltageroplæg og praktiske øvelser. På hvert kursus kan der optages op til 60 flagofficerer, parlamentarikere og højtstående regeringsembedsmænd fra mere end 30 lande.

Lederkursus

Det mest omfattende af Centrets programmer er et lederkursus på 15 uger for oberster og oberstløjtnanter og deres civile kolleger på tilsvarende niveau. På dette kursus, der strækker sig over to semestre, undervises der i forsvarsledelse på baggrund af nationale sikkerhedsspørgsmål af relevans for det herskende regionale og nationale sikkerhedsmiljø i Europa og Eurasien.

Deltagerne er opdelt i seks seminargrupper, der lærer om aktuelle strategiske koncepter, og som hurtigt bevæger sig over i diskussioner af særlige metoder og problemer ved civil kontrol i demokratiske samfund. Kursusdeltagerne, hvoraf mange medbringer deres egne praktiske erfaringer til Centret, gennemgår de komplekse problemstillinger i relation til national planlægning inden for sikkerheds- og militærområdet, styring af strategiske forandringer og fordeling af ressourcer i budgetlægning på forsvarsområdet. Der anvendes modeller og eksempler fra flere forskellige lande.

Første halvdel af lederkurset afsluttes med en længerevarende studierejse til USA. Deltagerne besøger centrale institutioner i forbundsregering i Washington, DC, herunder Kongressen, Højesteret samt Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet. Under opholdet i New York by indgår typisk besøg ved ABC Television, New Yorks børs og New Yorks Politi. Alle dele af turen er knyttet til kursusindholdet med oplæg af højtstående embedsmænd. Et besøg ved FN fungerer som oplæg til kursets anden halvdel.

FOKUS

Ny fast repræsentant for Luxembourg

Ambassadør Jean-Jacques Kasel har efterfulgt ambassadør Paul Schuller som Luxembourgs faste repræsentant ved Det Nordatlantiske Råd.

Jean-Jacques Kasel (52 år) indledte sin diplomatiske karriere i udenrigsministeriet i 1973. Tre år senere blev han udstationeret i Paris, hvor han havde ansvar for UNESCO og tjente som stedfortrædende fast repræsentant ved OECD. Fra 1979 til 1981 gjorde Kasel tjeneste i Gaston Thorns sekretariat, først da denne var vicepremierminister i Luxembourg, og senere da han var formand for EF-Kommissionen. Efter tre år i EF-Rådets Generalsekretariat som direktør for budget og personale blev Jean-Jacques Kasel i 1984 tilknyttet Luxembourgs Faste Repræsentation ved EF.

I 1986 blev han udnævnt til direktør for Politiske og kulturelle spørgsmål i Udenrigsministeriet og tre år senere blev hr. Kasel udnævnt til ambassadør i Grækenland (med residens i Luxembourg). i 1992 blev han udnævnt til ambassadør og permanent repræsentant ved EF og i 1997 blev hr. Kasel formand for EU's Ministerråds komite af faste repræsentanter. Jean-Jacques Kasel indledte sit arbejde i NATO den 1. august 1998.

Anden halvdel af kurset lægger vægten på de mangefacetterede udfordringer mod sikkerheden samt de metoder, der er til i fællesskab at sikre stabilitet og fremme fred. Foredrag og seminardiskussioner tager emner op som etnisk og national konflikt, spredningen af masseødelæggelsesvåben, terrorisme og miljøproblemer. Deltagerne studerer også spørgsmål forbundet med indsættelsen af multinationale styrker som for eksempel IFOR/SFOR-koalitionen i Bosnien-Herzegovina. De besøger Bruxelles og Bonn for at få

større indblik i Den Europæiske Union, NATO, Den Vesteuropæiske Union (WEU) og den tyske regerings måde at fungere på.

Kulminationen på kurset er en afsluttende øvelse, hvor deltagerne anvender det, de har lært på forholdene i deres egne lande. De formulerer i hold en national strategi, en understøttende national militær strategi, styrkestrukturer og forsvarsbudgetter for en ti-års periode. I rollerne som henholdsvis præsident, national sikkerhedsrådgiver, forsvarsminister, udenrigsminister, lovgivere og allierede eller nabolande briefer de et hold fra fakultetet. Resultatet af dette rollespil bliver evalueret intensivt i klasserne over fire dage.

Vi opmuntrer fortsat NATO-landene og de tre inviterede lande, Tjekkiet, Ungarn og Polen, til at deltage i dette enestående, multinationale program "Forsvarsakademi-niveau". Dette kursus kan være den eneste mulighed i løbet af en persons karriere for at skabe kontakter med militære og civile ledere fra mere end 30 lande, lige fra Atlanterhavet til Centralasien og videre østpå, og udveksle ideer om strategier til håndtering af de udfordringer og nye trusler, som det euroatlantiske fællesskab står overfor.

FOKUS

Ny fast repræsentant for Island

Ambassadør Gunnar Pálsson har efterfulgt ambassadør Thorstein Ingólfsson som Islands faste repræsentant ved Det Nordatlantiske Råd.

Gunnar Pálsson (43 år), som har universitetsgrader fra Irland, Tyskland og New York, arbejdede som journalist, før han blev ansat i udenrigsministeriet i 1984. Han gjorde tjeneste i NATO's Afdeling for politiske anliggender i den internationale stab fra 1986 til 1988, før han vendte tilbage til Reykjavik som rådgiver. To år senere blev Gunnar Pálsson udnævnt til ambassadør ved CSCE og CSBM- og CFE-forhandlingerne i Wien. I 1992 vendte han hjem til udenrigsministeriet som afdelingschef for politiske anliggender, og to efter blev han udpeget som ambassadør ved FN i New York. Denne post havde han, indtil han indledte sin tjeneste ved NATO i september 1998.

Det 21. århundredes ledere

Marshall-Centrets seneste nyskabelse er et lederkursus på ni måneder for majorer og kaptajner og deres kolleger på samme niveau. Det er de fremtidige ledere i Nordamerika, Europa og Eurasien. Oplæg, foredrag, studier i marken, praktiske øvelser og skræddersyede valgfrie fag er udformet til at give morgendagens ledere en bedre ide om de bredere sikkerhedsemner, som deres respektive lande står overfor. Tilbagevendende spørgsmål som ledelse og etik står højt i hele kurset. De studerende besøger også NATO's hovedkvarter i Bruxelles, det militære hovedkvarter for de allierede styrker i Europa (SHAPE), underordnede NATO-kommandoer, Forbundsforsvarsakademiet i München og en forsvarsrelateret virksomhed.

Marshall-Center Stipendium

Marshall-Centret optager også stipendiater, som deltager i kurserne i Forsvars- og Sikkerhedsstudierne, og som normalt opholder sig et år med henblik på at gennemføre forskning og/eller arbejde på fakultetet. Marshall-Center stipendiater kan være civile eller militære og bliver normalt sponsoreret af deres udenrigs- eller forsvarsministerier eller af et andet regeringsorgan.

Stipendiaterne er ikke observatører. De repræsenterer deres land og deltager fuldt ud i klasseundervisningen. Ved udgangen af kurset udarbejder de en detaljeret rapport til deres regering om deres aktiviteter på Marshall-Centeret.

Andre programmer

Ud over kurserne i Forsvars- og Sikkerhedsstudier og programmet for stipendiater har Marshall Centret fire andre programmer: forskning, konferencer, områdestudier og sprog. Forskningsprojekterne involverer førende akademikere fra Nordamerika samt Vest-, Central- og Sydeuropa, Rusland og Eurasien i interdisciplinære forskningsprojekter. Nogle nylige eksempler er studier af *Føderalisme og decentralisering i Øst- og Centraleuropa, Forsvaret i fælles risikosamfund og Soldater i fredsbevarelse: spændingspunkter i komplekse kulturelle situationer.* Mange projekter resulterer i offentliggørelsen af akademiske artikler og bøger. Centrets forskningsgren bistår også med udviklingen af materiale til kursusindhold og konferenceprogrammer.

Konferenceprogrammet omfatter 16 årlige konferencer om forskellige sikkerhedsrelaterede emner. Disse multinationale, regionale og bilaterale konference- og seminarprogrammer er rettet mod højtstående embedsmænd fra forskellige slags regeringsorganer. De fleste programmer er finansieret af midler fra Partnerskab for Fred. Omkring halvdelen af konferencerne afholdes på selve Centret, mens andre finder sted i værtslandene.

Det 18-måneder lange Udenrigspolitiske Program forbereder amerikanske og udenlandske militære offi-

cerer og civile til centrale poster, der involverer lande fra Central-, Øst- og Sydeuropa, samt Rusland, Ukraine og eurasiske lande. Uddannelsen omfatter videregående studier i russisk, ukrainsk og andre sprog, politisk-militære og regionale studier samt ophold og arbejde i de pågældende lande. De studerende får yderligere erfaring gennem tæt samspil med deltagerne fra lederkurserne og deltagelse i udvalgte Marshall-Center konferencer.

Det europæiske træningscenter i udenlandske sprog tilbyder sprogindlæring i klasser, i landene og per computer i ni sprog til militære og civile sprogfolk. Ud over repetitionskurser er der specialiserede tolkekurser i teknisk sprogbrug med henblik på inspektion på stedet, fredsbevarelse og værnsfælles, multinationale deltagelse i øvelser, som forbereder lingvister til særlige opgaver.

Skabelse af kontakter

En af de vigtigste ting, som Marshall-Centret tilbyder, er den enestående mulighed, som det giver højtuddannede for i en periode at bo og studere sammen med kolleger fra andre lande. Således har højtuddannede fra USA, Italien, Georgien og Turkmenistan haft chancen for at lære af hinanden. Repræsentanter fra NATO-lande, nye medlemslande, Euro-Atlantiske partnerskabslande og andre kan mødes på lige fod for at løse fælles problemer.

Disse kontakter forsvinder ikke, når kurserne og konferencerne er slut. Centret har produceret mere end 800 kursuskandidater, 3.500 konferencedeltagere og mere end 7.000 trænede lingvister, som opretholder et netværk af kontakter fra Atlanterhavet til Ural og videre østpå.

Mens kurserne, konferencerne og de andre programmer fortsat står helt centralt for Marshall-Centret, er centret også blevet en del af en udvekslings- og læreproces mellem institutioner på forsvars- og sikkerhedsområdet. For nyligt har USA og Tyskland udbudt Marshall-Centret som midlertidigt sekretariat for et konsortium af forsvarsakademier og sikkerhedsinstitutioner fra EAPC-landene. Det første møde i det nye konsortium fandt sted i Zürich den 20.-21. oktober. Der var 125 deltagere i PfP-konsortiets workshop, herunder 85 udpegede repræsentanter fra 42 lande i Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd. Det er blot ét eksempel på, hvordan Centret forsøger at omsætte de principper i praksis, som det selv docerer.

Alt i alt er Marshall-Centret en levende institution, som forandrer sig hver eneste dag. Dets fremtid formes af dets stab, fakultet, kursusdeltagere og de deltagende lande. I sidste ende er kriteriet for dets succes, om det har kunnet fremme fælles indsats og fælles udsyn, i takt med at mennesker fra alle lande i fællesskab påtager sig det nye årtusindes udfordringer. ■

To deltagere, en russisk (til venstre) og en tysk (til højre), på "Marshall-Centeret" under Ledelseskurset 98-1.

(Marshall-Center foto)

NATO's Træningsgruppe: forøgelse af Alliancens kapacitet

Oberstløjtnant Rainer Scholl

Selvom den individuelle træning altid har været et nationalt ansvar, er en fælles tilgang til træning ifølge forfatteren nødvendig, hvis vores væbnede styrker skal kunne samarbejde effektivt med hinanden. Det er arbejdsområdet for NATO's Træningsgruppe (NATO Training Group, NTG), som er et organ, der er underlagt Militærkomiteen, og som er ansvarlig for koordineringen af den individuelle træning i medlemslandene, samt – i stigende grad – også i partnerlandene. Oberstløjtnant Scholl er sekretær for NTG og gør tjeneste i det tyske forsvarsministerium i Bonn.

NATO's udvidelse med nye medlemmer, SFOR-missionen i Bosnien, krisestyringsøvelser, CJTF-afprøvninger, PfP-aktiviteter og andre multinationale begivenheder er centrale træk ved Alliancen i dag. Hvis disse skal kunne lykkes, skal der finde en individuel træning sted, som sikrer, at stabe, enheder og individuelle soldater kan fungere i et multinationalt miljø.

NATO's Træningsgruppe koordinerer den individuelle træning mellem de allierede og nu også mellem partnerne. Den tilvejebringer et fælles informationssystem for landene og NATO's militære myndigheder om national træningskapacitet, udvikler træningsarrangementer og bistår med opretholdelse eller forøgelsen af træningskapacitet i en tid med svindende ressourcer både i NATO og i medlemslandene. Med henblik herpå bidrager den til at identificere muligheder for rationalisering af individuel træning inden for alle værn.

Blandt de bemærkelsesværdige projekter er: Det Værnsfælles Træningsprogram for Jagerpiloter *(Joint Jet Pilot Training Programme, ENJJPT)* under Undergruppen for Luftvåbenet *(Air Force Sub-Group, AFSG)*; dette program har eksisteret siden 1970'erne i USA; EURO/NATO-Træningscentret for Ingeniører *(EURO/NATO Training Engineer Centre)* i München, Tyskland, og Kamp i Bebyggede Områder *(Fighting in Built-Up-Areas i UK)*, som hører under Undergruppen for Hæren *(Army Sub-Group, ASG)*; NATO's Logistikkursus /NATO Logistics Course) og Kontoret for Sprogkoordinering *(Bureau for International Language Coordination, BILC)* som overvåges af Undergruppen for Det Værnsfælles Område *(Joint Services Sub-Group, JSSG)*; samt træningsteknologi, ledelsestræning, grundlæggende helikoptertræning og brosimulatorer, der er eksempler på andre projekter, som ledes eller udføres af NTG's undergrupper.

Alle projekter gennemgås en gang om året. Forældede projekter nedlægges. Nye overvejes og udvikles og gennemføres, hvis de godkendes af medlemmerne af NTG.

I løbet af de seneste få år og i takt med NATO's generelle samarbejdspolitik er der sket et skifte i ret-

Franske specialstyrker springer ud fra en helikopter under en redningsøvelse i Canjuers træningsområde i Frankrig.

(Reuters-foto)

ning af aktiviteter, der er forbundet med PfP. Samtidig er der blevet lagt vægt på at opnå interoperabilitet med NATO i bred forstand, herunder forbedring af de operationelle sprogfærdigheder. Gennem NTG's undergrupper har partnerlandene fået tilbud om passende træningsmuligheder, og disse er blevet indarbejdet i Partnerskabs-arbejdsprogrammet (Partnership Work Programme. PWP). Repræsentanter for PfP-lande overværer nu møder i undergrupperne, og partnerlande deltager på et passende niveau.

NTG's struktur og arbejdsmetoder

NTG er den eneste organisation i NATO, som beskæftiger sig med koordination af individuel træning. Den har ingen fast stab for øjeblikket. Dens arbejde udføres af officerer fra NATO-lande, som foruden deres arbejde for deres respektive lande bruger stor energi på dette formål.

NTG omfatter flere undergrupper og arbejdsgrupper, der tager sig af aspekter og økonomiske spørgsmål, der både er af værnsfælles- og enkeltværnskarakter. Formanden for NTG, som har været tysk siden 1970, mødes under normale omstændigheder med formændene for undergrupperne to gange om året for at koordinere alle løbende aktiviteter og for at diskutere de udviklingstræk i NATO, der kan have betydning for den individuelle træning. De støttes af repræsentanter for NATO's Militærstab og Partnerskabskoordinationscellen samt af repræsentanter fra andre organer i NATO, hvor det skønnes passende.

Det konkrete arbejde i NGT udføres i og af undergrupperne, som er ekspertorganer for træningen. Arbejdsgrupperne er nedsat af undergrupperne efter behov til planlægning og gennemførelse af nye træningsprojekter samt for at studere problemområderne. Det er op til de enkelte lande at beslutte, hvilke træningsarrangementer, de ønsker at benytte sig af, og hvilke bidrag, de selv ønsker at yde.

Den værnsfælles undergruppe (JSSG)

JSSG fungerer som et multinationalt panel vedrørende individuel træning med det overordnede mål at sikre koordinering mellem værnene. Den udveksler information i et forum bestående af værnsfælles træningseksperter og opmuntrer til samarbejde og gensidig forståelse inden for multinational og værnsfælles individuel træning medlemslandene imellem ved at tilbyde dem en bred vifte af træningsmuligheder. Den forbedrer den omkostningsmæssige effektivitet ved at skabe mulighed for, at flere lande kan benytte de samme træningskapaciteter, -faciliteter og- teknologier (for eksempel fundamental helikopter-pilottræning), og bidrager til interoperabiliteten ved opnåelse af ensartede færdighedsstandarden i værnsfælles, individuel træning.

Hvor et behov ikke er dækket på passende måde af eksisterende projekter, opretter JSSG nye træningsarrangementer som for eksempel NATO's logistikkursus, Våbensystemstyringskursus og NATO-/PfP-operationelle stabsofficerskursus.

Undergruppen for Hæren (ASG)

ASG er en multinational gruppe, der består af hærtræningseksperter. Den støtter NTG ved at være et forum for diskussion og udvikling af træningsarrangementer af interesse for hæren inden for en samarbejdsbaseret ramme. Den har fem højt specialiserede faste arbejdsgrupper: Træningssimuleringsarbejdsgruppen *(Training Simulation Working Group, SWG)*, Miljøtræningsarbejdsgruppen *(Environmental Training Working Group, ETWG)*, Arbejdsgruppen for Kamp i Bebyggede Områder/Militære Operationer i Byområder *(Fighting in Built-up Areas/Military Operations in Urban Terrain Working Group, FIBUA/MOUNT WG)*, Arbejdsgruppen for Den Internationale Langtrækkende Rekognosceringspatruljeskole *(International Long-Range Reconnaissance Patrol School, ILRRPS)* og Arbejdsgruppen for EURO/NATO-Ingeniørtræningscentret *(EURO/NATO Training Engineer Centre (ENTEC) Working Group)*. Omfanget af AGS's aktiviteter er stærkt varierende. De rækker fra at være et forum for nationale eksperter til diskussion af udviklingstræk og politikker inden for deres

FOKUS

Ny fast repræsentant for Tyskland

Ambassadør Joachim Bitterlich er udnævnt som efterfølger for ambassadør dr. Hermann Freiherr von Richthofen som Tysklands faste repræsentant ved Det Nordatlantiske Råd fra 1. december 1998.

Joachim Bitterlich (50 år) studerede jura, økonomi og politik ved Saarbrücken Universitet og gik på den franske Nationale Administrationsskole (ENA), før han påbegyndte udenrigsministeriets kursus for højtstående embedsmænd i 1976. Efter tre års udstationering i Alger, blev Joachim Bitterlich i 1981 udsendt til Tysklands faste repræsentation ved EF. Fire år senere vendte han hjem til Bonn som rådgiver for udenrigsminister Hans Dietrich Genscher. I 1987 blev Joachim Bitterlich udpeget som chef for Afdelingen for europæisk politik i Forbundskanslerens kontor. I juni 1993 blev han direktør for udenrigspolitik, økonomisk samarbejde og ekstern sikkerhed i Forbundskanslerens kontor og udenrigs- og sikkerhedspolitisk rådgiver for kansler Helmut Kohl, hvilket han var frem til udgangen af oktober 1998.

En fransk faldskærmssoldat springer ud fra en flyvemaskine over Bize-militærlejren ved Tirana under NATO- og PfP-træningsøvelsen Cooperative Assembly 98 i Albanien i august.

(AP foto)

særlige område over ansvar for bestemte kurser (for eksempel NATO FIBUA instruktørkursus, som afholdes to gange om året i Storbritannien) til etableringen og finansieringen af internationale afdelinger af nationale skoler (for eksempel ILLRPS, ENTEC). Andre træningsaktiviteter inden for ASG omfatter kurser i vinterkrig i Norge og seminarer og workshops for stabsofficerer om udarbejdelse og styring af træning.

De fleste aktiviteter er også åbne for PfP-partnere. Den seneste udvikling vedrørende partnere er PfP-stabkurset for yngre officerer, som giver yngre officerer fra PfP-lande to ugers operationel sprogtræning, fulgt af et kursus i operationelt stabsarbejde i NATO.

Undergruppen For Luftvåbenet (AFSG)

AFSG har ansvaret for at diskutere og udvikle samarbejdsbaserede træningsarrangementer, der er skræddersyede til behovene i flyvevåbenet. Ud over den fortsatte hovedindsats med værnsfælles træning af jagerpiloter, som har eksisteret i mange år, er spektret af AFSG's aktiviteter blevet udvidet med menneskelige kontakter hos luftbesætninger og operationel lufttræning. I overensstemmelse hermed er arbejdet nu organiseret i *Aircrew Human Factors Working Group og the Way Ahead Working Group.*

Undergruppen For Flåden (NSG)

NGS er et ekspertforum til diskussion og udvikling af samarbejdsbaserede træningsarrangementer inden for en bred vifte af operationel søtræning, træningsteknologi, stabsuddannelse på akademiniveau og miljøbevidsthed. Der er ingen særlige arbejdsgrupper under NSG, men den har udbudt en række kurser, som NATO-landene har kunnet tilbyde partnerlandene, herunder forskellige flådetræningselementer til fremme af interoperabiliteten.

Den Finansielle Undergruppe (FSG)

FSG er et multinationalt panel med ansvar for økonomisk politik og procedure. Eksperter giver vejledning og bistår formanden for NTG samt andre undergrupper vedrørende økonomiske spørgsmål knyttet til de forskellige aspekter af individuel træning. Formålet er at forøge den økonomiske effektivitet ved anvendelsen af værnsfælles og multinational individuel træning.

Der er behov for en større indsats

NATO's træningsgruppe har bevist sit værd ved at identificere og indlede harmonisering af individuel træning i Alliancen. NTG's undergrupper har været understøttet af landene, både med hensyn til repræsentation og tilvejebringelse af faciliteter. Ligeledes er kontakter og samarbejde med landene inden for Partnerskab for Fred fast etableret.

Men NTG har ikke til hensigt at hvile på laurbærbladene. Der er behov for en forøget indsats for at styrke interoperabiliteten mellem NATO's medlemmer og partnere, og sprogproblemerne er stadig oplagte. Den fremtidige udfordring for NATO og dets partnere er at give mere organiseret opmærksomhed til den individuelle træningscyklus, multinationale øvelser, efterfølgende evaluering og friske input – alt sammen til glæde for den generelle militære effektivitet.

For yderligere information om NATO's træningsgruppe, herunder dens historie, organisation og arbejdsmetoder samt NTG's undergruppers opgaver, se NTG Handbook (Marts 1997) som kan erhverves ved at skrive til nedenstående adresse:

Forsvarsministeriet
Fue S III 3 – P.O.Box 13 28
Att. Secretary NTG
53003 Bonn – Tyskland

FOKUS

NATO-skibe på historisk havnebesøg i St. Petersborg

På russisk invitation anløb syv skibe fra forskellige NATO-lande i oktober St. Petersborg, Rusland, for at gennemføre et historisk firedags havnebesøg. Det var det første havneanløb i Rusland nogensinde af skibe fra Alliancens Stående Flådestyrke i Atlanterhavet (STANAVFORLANT) og som sådan et vidnesbyrd om den positive udvikling i transatlantisk sikkerhed og i forholdet mellem NATO og Rusland.

Under havneanløbet, der varede fra 8. til 12. oktober, besøgte ca. 15.000 personer destroyerne og fregatterne, der lå ved kaj i St. Petersborgs havn.

STANAVFORLANT er verdens første permanente, multinationale flåde-eskadre i fredstid. Denne reaktionsstyrke har bevist Alliancens beslutsomhed og solidaritet igennem mere end 30 års uafbrudt virksomhed.

Russiske børn betragter det canadiske skib Montreal der ligger i dok i St. Petersborgs havn, Rusland den 9. oktober
(Reuters foto)

north atlantic treaty organisation

belgien
canada
danmark
frankrig
grækenland
holland
island
italien
luxembourg
norge
portugal
spanien
storbritannien
tyrkiet
tyskland
usa